

גנזי המלך

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 75

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"יען נמצא בו דבר טוב"

נטיה טבעית של לב האדם לעבודת הבורא ולענינים רוחניים שקולה לו כנגד עונות שהוא עושה. מהרצאותיו של הרב אמנון יצחק

בדעתו של א-ל דעות, והוא היודע היאך עורכין הזכיות כנגד העונות? איך יודעים מה המשקל? מה הזכות כנגד הרבה עונות? ומה העון ששוקל כנגד הרבה מצוות? המשקל הזה בדעתו של אל דעות. הקב"ה יודע את המשקל והוא היודע איך עורכים הזכויות כנגד העונות עד כאן דברי רבנו הרמב"ם.

עדין לפי זה אין אנחנו יודעים לקבוע מי צדיק ומי רשע. רבנו תם פותח לנו פתח שבעזרתו נוכל להבין, בספר 'הישר' הוא כותב: 'אם יראה האדם כי נפשו נוטה לתאוות רעות אחרי העושר והתענוגים יותר מאשר הוא נוטה אחרי עבודת ה' והמעשים הטובים, ידע כי הוא רשע'!

מה זה רשע? אדם שיש לו נטיה טבעית לתאוות, עושר, תענוגים, יותר ממה שהוא נמשך לעבודת הבורא, לתפילות, למצוות, למעשים טובים, אחד כזה, אומר רבנו תם, הוא רשע! 'ואם הוא נוטה למעשים טובים יותר מאשר נוטה לדברים רעים, ידע כי זכרונו עלה לטובה'. לפי רבנו תם לא צריך להציץ אפילו בספרים שלמעלה, אפשר לעשות את החשבון לבד, כל אחד לפי תהלוכותיו בביתו והרגשות לבבו. איך? תבדקו אל מה אנחנו נמשכים יותר וממה אנחנו מתענגים יותר, האם מאכילת היום? או מתפילות היום? ממה אנחנו מרגישים טורח יותר - להתחיל את התפילה מהתחלה לשם יחוד ועד הסוף, או לשבת בארוחה הרבה זמן? איפה אנחנו מחפשים לקצר, או מרחיבים כמה שאפשר. במה מכוונים ומדקדקים יותר? באכילה, או בברכת המזון? האם אנחנו מוצאים בעבודת ה' עונג ותאוה והנאה כמו ההנאות מכל שאר חפצי גופנו?

הרמב"ם אומר: 'יש זכות שהיא כנגד הרבה (כמה) עונות, כמו שנאמר: "יען נמצא בו דבר טוב" וזה מתאים לרבנו תם. אם יש נטיה בלב ומשיכה לעניני

יתירות על זכויותיו - רשע. מחצה על מחצה בינוני'.

יש להבין מה שייך ללכת אחרי רוב? מה זה אם רובו זכויות צדיק, אם רובו עונות רשע? הרי יש הבדל מהותי בין צדיק לרשע? זה לא נמדד במספרים, אחד עשה 700 מצוות, 700 עבירות, או הוא מחצה. עכשיו הוא יוסיף מצוה אחת לעבירות או הוא רשע ויהיה כגיהנם. אם יוסיף מצוה אחת הוא יהיה בגן עדן

למעלה, למעלה? אלא מה? הרמב"ם ממשיך ואומר: 'ושקול זה אינו לפי מנין הזכויות והעונות אלא לפי גודלם', לפי גודל המצוה וגודל העבירה, גודל המעשים הטובים וגודל המעשים הרעים. זה מה שקובע. 'יש זכות שהיא כנגד כמה עונות, שנאמר: "יען נמצא בו דבר טוב" (מלכים א יד יג) ויש עון שהוא כנגד כמה זכויות, שנאמר: "וחוֹטֵא אֶחָד יֵאָבֵד טוֹבַה הַרְבֵּה" (קהלת ט יח) ואין שוקלים אלא

אחרי כל הקללות שבפרשת 'כי תבוא' באה פרשת נצבים. כשעם ישראל שמע 98 קללות אמרו איך אפשר להתקיים? איך אפשר לחיות? אמר משה רבינו משמו של הקב"ה: "אַתֶּם נִצְבִּים הַיּוֹם כְּלִבְכֶם". אדרבה הקללות האלו יעמידו אתכם. אבל תזכרו אם אתם רוצים לעמוד ולהתקיים, "אַתֶּם נִצְבִּים". אתם רוצים להיות על מעמדכם? אם תהיו כולכם, אם תהיו ביחד, באחדות, שום דבר - לא קללות, לא אויבים ולא מלחמות כלום לא יחול עליכם. קש אחד חלש יכול לשבור, הרבה קש קשור יחדיו גם גבור לא יכול לשבור. אפילו אם כל אחד מאתנו בפני עצמו חלש ולא מאה אחוז צדיק, אבל חבורה כשהיא ביחד, שום מקטרג בעולם לא יכול עליה. ככתוב: "אַתֶּם נִצְבִּים.. כְּלִבְכֶם". זה התנאי. כשעוסקים בתורה וגמילות חסדים כשאחד דואג לשני וחושב על השני.

בראש השנה גזור הקב"ה על כל בריה ובריה מה יהיה איתה בשנה הבאה. כמו שאנחנו אומרים בתפילה: 'בראש השנה יכתבון ויביום צום כפור יחתמון. כמה יעברון וכמה יבראון. מי יחיה ומי ימות. מי בקצו ומי לא בקצו. מי במים ומי באש. מי בחרב ומי בחיה. מי ברעב ומי בצמא. מי ברעש ומי במגפה. מי בחניקה ומי בסקילה. מי ינוח ומי ינוע. מי ישקט ומי יטרף. מי ישלו ומי יתסר. מי יעני ומי יעשר. מי ישפל ומי ירום'. הכל למעשה בגזר בראש השנה. כל הארועים שקורים במשך השנה הם תוצאה ישירה של ראש השנה. כמובן שאם אדם מחליט לשנות את דרכיו ומקבל עליו עול מלכות שמים וזו המטרה של חדש הרחמים והסליחות וראש השנה, כמובן שמצבו משתנה בהתאם.

הרמב"ם כותב יד החזקה הלכות תשובה פרק ג: 'כל אחד ואחד מבני אדם יש לו זכויות ועונות. מי שזכויותיו יתירות על עונותיו - צדיק ומי שעונותיו

"יען נמצא בו דבר טוב"

שמים לרוחניות, זה דבר טוב. זכות כזאת היא שקולה כנגד הרבה עונות, אבל יש גם **וְחֹטֵא אֶחָד וְאֶבֶד טוֹבָה הַרְבֵּה**. לא **בְּחַטָּא אֶחָד** נאמר, אלא, הפסוק אומר **בְּחֹטֵא אֶחָד**. מי שהחטא מגיע עד לפנימיותו שהוא שואף לחטא, אוהב את החטא, דבוק בחטאים, הוא כבר בבחינת חוטא. מהותו היא, חוטא. זה שקול כנגד הרבה זכויות, כי גם מה שהוא עושה זכויות זה בפרהסיה לפני אנשים, אבל זו לא המהות שלו. הוא נמשך יותר לענייני גשמיות ולא לרוחניות.

בסליחות אנחנו אומרים: **נְחַפְּשֵׁה רְכִינֵנוּ וְנַחֲקֶרְהָ וְנִשְׁכַּח עַד ד' "** (איכה ג מ), אנחנו צריכים לחפש כדי לחקור באמת, בפנימיות שלנו לאיפה אנחנו נוטים ולשוב לה'. הכיוון זה ה', לחפש איך לעשות רצון שמים. ועד שאנחנו מבקשים מהקב"ה הרבה דברים, **זְכַרְנוּנוּ לְחַיִּים. מֶלֶךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים. וְכַתְּבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים** ומבטחים לו **לְמַעַנְךָ אֱ-לֹקִים חַיִּים**, דהיינו כל מה שאנחנו רוצים חיים זה רק למענך! ואחר כך רצים למקום אחר. אחד כפה ואחד בלב, אנחנו צריכים להחליט מה אנחנו מוכנים לעשות למען כבוד שמים, כדי שבעזרת ה' נזכה בדין ולא פטפוטי מילים לריק.

אנחנו בני אדם ויש לנו טבע. איך משנים טבע? ע"י הרגל. הרגל שחוזר על עצמו ונשנה הופך להיות טבע. כשאתה כבר מוטבע בדבר, זה כבר שולט עליך, אתה נשלט ע"י הטבע הזה. אם אנחנו רוצים להפוך את טבענו לטוב, צריך להרגיל את עצמנו בעשית מצוות כמה שיותר ובתדירות וממילא זה יהפוך לנו לטבע. אדם לא רגיל לקום בבקר, אבל אם הוא יאנוס את עצמו מספר ימים עם כל מיני התחייבויות וקנסות, שאם הוא לא יקום הוא יפסיד, אחרי מספר ימים כבר בטבע הוא יקום בזמן. אם הוא יחליט שברכת המזון לא תפחת מכמה דקות וחייבים את הדקות האלה כדי לברך ברכת המזון בכונה, אז הוא יגיד אותה לאט לאט מתוך הכתוב. אם הוא יחליט שתפילה תתארך זמן מסוים ולא יהא ישב ובוהה ומסתכל לחזן עד שיסיים, אז הוא יוכל להתפלל כראוי, כי מה בווער, אתה הרי ממילא ממתין לשליח צבור בבית הכנסת. תחשוב מה אתה אומר, תשים לב למלים, תבין אותם. אתה אומר **רְפָאנוּ** ולא תצטרך לרוץ לקופת חולים. אתה מדבר עם **רְפָא כָּל בָּשָׂר וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת**. אתה מבקש מהקב"ה **בְּרַכְּנוּ**, מה אתה ממהר? לאט לאט תפרוט מה שיש לך להגיד. כל מה שאתה רוצה

תגיד, כי אתה מדבר עם ארון הכל, עם בורא עולם. אשר בידו כל.

יש עוד דבר שאנשים לא יודעים. הרמב"ם (יד החזקה הלכות תשובה פרק ג) וגם הרמב"ן אומרים כתוב: **רְשָׁעִים נַחְתָּמִין לְאַלְתֵּר לְמִיתָה** שמיד מתים ז"א כותב הרמב"ם שרשעים נידונים בראש השנה למיתה לאלתר, על המקום מיד! ואני לא ראיתי אף פעם בבית הכנסת בראש השנה מישוהו שנכנס ומת. וכמו שהרמב"ם אומר: **וְאִינוּ כֵּן, כִּי יֵשׁ רְשָׁעִים חַיִּים הַרְבֵּה** אלא שיש כמה סוגי מיתה. יש מיתה כמו שאנו מכירים. אבל יש מיתה של שנים. פשוט גוזרים על האדם שמורידים לו 5 שנים מחייו, אחרי שנה מורידים לו עוד שבע ובשנה הבאה עוד 15, פתאם בן 22, 25, 28 נפטר. מת צעיר. היה בריא, איך זה? חושבים שהוא נפטר עכשיו. לא, כל שנה בר"ה הורידו לו, הורידו לו, הורידו לו עד שמת. וכמו שממשיך שם הרמב"ם: **יֵאלֵא נַחְתָּמִין לְאַלְתֵּר שְׁלֵא יִמְלֹאוּ יְמֵיהֶם שְׁנֵי הַדָּוָר שֶׁנִּגְזְרוּ עֲלֵיו וְעִיקַר דְּבַר זֶה בִּיבּוּמֹת (נ')** לכן כתוב: **אֲנָשֵׁי דָמִים וּמְרָמָה לֹא יִחְצוּ יְמֵיהֶם** (תהלים נה כד) כלומר: רשעים לא יחצו ימיהם, מה פירוש: **לֹא יִחְצוּ יְמֵיהֶם** אפילו למחצית הימים שקצבו להם לא מגיעים. אם קצבו לאדם 80 שנה לחיות, הוא לא יגיע ל - 40. איפה הלכו כל ה - 40 הנוספות? כל שנה בראש השנה הורידו לו. הוא מת לאלתר בבית הכנסת... כשאדם רואה שכל שנה הוא ממשיך לחיות זה עדין לא ערובה שהוא ימשיך הלאה. אצל הצדיקים כתוב: **אֵת מִסְפַּר יְמֵיהֶם אֲמַלֵּא** (שמות כג כו), שהקב"ה ממלא שנותיהם של הצדיקים מיום ליום משה רבנו חי מאה עשרים שנה מלאים. דוד המלך שבעים שנה מלאים וכן הלאה.

יש עוד סוגי מיתה שאמרו חכמים (נדרים סד/ב): **וְתֵנִי אַרְבַּעָה חֲשׁוּבִין כַּמֵּת עֲנֵי וּמְצוּרַע וְסוּמָא וּמִי שְׁאִין לוֹ בְּנִים** חשון בנים נחשב כמת. עני חשוב כמת. בעל יסורים חשוב כמת. מצורע חשוב כמת. סומא חשוב כמת. יש כמה דברים שהם נקראים מת על פי התורה. אם נגזר על אדם חלילה שיתעוור, אחר שיהיה לו יסורים קשים, זו מיתה שגזרו בראש השנה. אין דבר כזה שלא מתים. רק אדם שזוכה וחוזר בתשובה יכול לבטל את כל הגזרות. **בְּחֶסֶד וְאֱמֶת יִכְפַּר עֲוֹן** (משלי טז ו) כשאדם עושה תשובה ומרבה בחסדים ומעמיד את האמת על תילה, מוחק את כל הגזרות שהיו לו ואז **אֵת מִסְפַּר יְמֵיהֶם אֲמַלֵּא**, חוזר לו כל סך החיים ומוסיפים לו אותם בחזרה. כמו שהיה עם חזקיה המלך, שישעיה הנביא בא ואמר לו

(ישעיה לח א): **"כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תַחִיָּה"** מת אתה בעולם הזה ולא תחיה לעולם הבא, כתוב על חזקיה: **- וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ וַיָּנוּ אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֵל ד'** (שם ב), הוסיפו לו עוד 15 שנים לחייו. בא ישעיה הנביא ואומר לו בשם ה' אתה מת בשני העולמות גם כאן וגם לעולם הבא, כי הוא לא נשא אשה ולא הביא ילדים ואף על פי כן אמר לו: **אֲמַר לִיָּה בֶן אֲמוּן: "כִּלְהָ נִבְּוֹאֲתָךְ וְצֵא, כִּךְ מְקוּבְלָנִי מִבֵּית אֲבִי אֲבָא אִפִּי" חָרַב חֲדָה מִנוּחַת עַל צִוְאוֹ שֶׁל אָדָם אֵל יִמְנַע עֲצָמוֹ מִן הַרְחָמִים** . עדין אדם יכול לבקש על חייו לפני בורא עולם. **וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֵל ד'** (שם ב) מקורות לבו התפלל והוסיפו לו 15 שנה. יש אנשים שלא חוזרים הביתה. יצאו לעבודה והיתה להם תכנית לערב אבל לא חזרו. זה לא קרה היום זה קרה בראש השנה שעבר. אז נגזר עליהם שביום פלוני ימותו ממקרה פלוני במקום פלוני, בראש השנה נגזר על כל באי עולם מה יהיה אתם בדיוק עד סוף השנה מרה"ש עד רה"ש. גם מזונותיו של אדם קצובים לו, גם היסורים שיבואו עליו הכל נגזר עליו.

אבל גם אחרי שנגזר עליו עדין יש לו תקנה. הוא יכול לחסום את הגזירה כמו שנכתב במשנה (אבות ד משנה יא): **תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, כְּתָרִיס פְּנֵי הַפְּרָעוֹת**. התשובה כתרס בפני הפורענות. אם אדם עשה תשובה זה כמו תריס, מגן, אדם שירוס אליו חץ, החץ בדרך ועדין לא הגיע אבל אם הוא חשוף הוא ינעץ בו. אם הוא ישים תריס - מגן, אז זה יתקע במגן. כשאדם עושה תשובה, אפילו אם יצאו כלפיו חצים ויסורים שצריכים לפגוע בו בגזרה שנגזרה בראש השנה הוא יכול לכלום אותם על ידי התשובה אם עדין לא הגיעו אליו. עם תשובה אתה יכול להפסיק את כל הגזרות שנשלחו לעברך - ויפה שעה אחת קודם.

הקב"ה ברחמיו המרובים נותן אפשרות לכל בריה ובריה וזה לא משנה מה גודל העבירות שעשה, אם החזרה בתשובה שלו היא אמיתית, עקירת הרצון כעקירת המעשה. אם נעקר רצונו הרע לעשות עבירות והוא עוקר את זה באמת, לגבי הקב"ה זה עקירת המעשה ממש. עמד והתחרט, תהה על הראשונות והגיע להכרה אמיתית פנימית לאיזה עול ואיזה דיוטא תחתונה הוא ירד ולגבי עצמו הוא לא יכול לשאת יותר את המעשה שהוא עשה והקב"ה יעיד עליו שאכן החרטה אמיתית, אחד כזה כאילו עקר המעשה. אבל, **הְאוֹמֵר, אֲחַטָּא וְאֲשׁוּב, אֲחַטָּא וְאֲשׁוּב, אֵין מִסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת שׁוֹבָה** (משנה יומא ח משנה ט). ■

אימת הדין

"וְעַם לֹא יַחַדְדוּ"

ההכנעה היא עיקר גדול לכפרה ולקבלת התפילות. על פי 'הפלא יועץ'

כי אם כל היום יהיה רק עסוק להעמיק ולהתמיד במחשבתו ליראה את השם הנכבד והנורא יראת הרוממות, 'בגין דאיהו רב ושלטי עקרא ושרשא דכל עלמין וכלא קמיה כלא חשיב'. ומצות היום להתעורר מאד בהרהורי תשובה ובפרט בשעת התקיעות שאז מלך יושב על כסא דין ואפילו מלאכי מרום יאחזמו רעד. וראוי בכל קהל ישראל שיעמוד הרב הזקן שבהם לפני התיבה קודם התקיעות ויאמר להם דברי כבושין בכתב או בעל פה. ויקרא בגרון, כשופר ירים קולו להודיע לרבים מה נעשה כהיום הזה, כמה כחה של תשובה וכדומה, לפי צחות לשונו, למען יזכרו וישובו. ואחר הדרשה יאמר קדיש ויענוהו העם בכונה ובכל כחם, שהוא מסוגל מאד לכפרת עונות והשעה צריכה לכך. ואחר כך יתחילו סדר עת שערי רצון וכו' בהכנעה רבה, כי ההכנעה היא עיקר גדול לכפרה ולקבול תפלות. ■

השנה כולה. ובלבד שלא יסיח דעתו.

ראש השנה הוא יום הדין הגדול, אשר מלך במשפט יעמיד ארץ וכל בני עולם עוברים לפניו כבני מרון 'עַל הַמְּדִינֹת בּו יְאָמְרֹ.. 'וּבְרִיּוֹת בּו יִפְקְדוּ.. כמו שאנו אומרים במוסף של ראש השנה. ואפילו אשר לא שת לבו ליראה את השם איום ונורא בשאר הימים, מי לא יירא כהיום הזה?! וכמאמר הכתוב: "אם יִתְקַע שׁוֹפֵר בְּעִיר וְעַם לֹא יַחַדְדוּ" (עמוס ג 1).

וכתבו המקובלים שכל התורה כלולה ביראה ואהבה. יראה - על מצוות לא תעשה, אהבה - על מצוות עשה.

הנה כי כן לו בכח יגבר איש בראש השנה, להיות לבו מלא יראה ורתת וזיע מפחד השם ומהדר גאונו. ואף על פי שאמרנו שתלוי בהכנתו של אדם, מכל מקום מאחר ששערי יראה פתוחים, בהתעורר אדם עצמו ימצא עזר כנגדו ומצא כדי גאולתו וחיתתה נפשו לכל

תשובה

"בְּחֶסֶד וְאֵמֶת יִכַּפֵּר עֲוֹן" (משלי טז ו)

יש עברות שרק יסורים ממרקים אותן. אבל החסד מגן על החוטא מפני היסורים. דרכי התשובה לרבנו יונה העיקר השבע עשרה

ועוד יש עון והוא עון חלול השם, שהתשובה ויסורים תולים ומיתה ממרקת, כמו שנאמר: (ישעיה כב יד) "אם יִכַּפֵּר הָעֹוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תִּמְתּוּן". והנה כאשר האדם משתדל לתמוך ביד האמת ויעזור אחריה ויתעורר בדבריה והופיע אורו לעיני בני עמו ויחזק ידי אנשי האמת ונשא ראשם וכתות השקר ישפילן יגיע עד עפר, הנה אלה דרכי קדוש השם והוד והדר לאמרתו ועבודתו בעולם ועוז ותפארת במקדש תורתו.

העיקר השבעה עשר בדרכי התשובה לרבנו יונה לרדוף פעולות החסד והאמת - כענין שנאמר: "בְּחֶסֶד וְאֵמֶת יִכַּפֵּר עֲוֹן וּבִיָּצְאֵת ד' סוּר מִרָע" (משלי טז ו). ועתה התבונן בסוד המקרא הזה. כי האמנם אם החוטא לא שב אל השם, לא יתכפר עונו בפועל החסד כמו שנאמר: "אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנָיו וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד" (דברים י יז) ופירשו רבותינו זכרונם לברכה (ילקוט משלי יא תתקמ"ז): 'לא יקח שוחד מצוה למחול ולהעביר על העונות'. ועוד אמרו (בבא קמא נ א): 'כל האומר: "הקב"ה ותן הוא, יותרו חייו'. אבל מאריך אפים. ואם לא ישמעו, ימד פעולתם אל חיקם.

על כן בהרבות פעליו לקדש את השם ולעורר את האמת להכין אותה ולסעדה ונסלח לו מעון החלול עם התשובה בשומו האמת לעומת אשמת החלול, מדת תשובתו - נגד מדת משובתו. זה ביאור: "בְּחֶסֶד וְאֵמֶת יִכַּפֵּר עֲוֹן". ■

וישמור עליו מן היסורים, בשגם הצל יציל מן המות, כמו שכתוב: (משלי י ב) "וּצְדָקָה תִּצִּיל מִמּוֹת".

אכן זה שאמר שלמה עליו השלום: "בְּחֶסֶד וְאֵמֶת יִכַּפֵּר עֲוֹן", על בעל התשובה דבר. כי יש עברות ש'תשובה ויום הכפורים תולין ויסורין ממרקיין' (יומא פו.), כאשר יתבאר בשער הרביעי. והנה החסד יגן בעד החוטא

שו"ת חברותא

'גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה.

שלט אזהרה גדול במקום לחי או קורה

שהקורה היא משום היכר והיינו להיכר שלא יבואו לטעות כנ"ל. רבים סבורים, דהיינו היכר להאיסור, כלומר שהקורה באה להזכיר לבני האדם את ההלכה שיש חלוק בין מבוי לרשות הרבים, שכאשר יביטו בקורה למעלה יעלו על לבם את האיסור ויחדלו מלעבור על איסור טלטול או איסור הוצאה בשבת. פירוש זה מוטעה! כי בודאי אין היכר הקורה בא להזכיר את ההלכה שיש להבדיל בין מבוי לרשות הרבים, שאם כן למה לא יועיל היכר אחר ולא דוקא קורה? וכן למה לא יועיל להעמיד שומר בפתח המבוי להזהיר על איסור הטלטול? שכן מצינו שמועיל שומר כדי להתיר קריאה לאור הנר. ומצינו שיש סוברים שמועיל בקריאה לאור הנר, שיכתוב על הנר שבת היום ואסור להטות.

טעם הכשר קורה

אלא הדבר פשוט שחכמים לא באו על ידי הקורה ללמד את בני ישראל שיש להבדיל בין המבוי לרשות הרבים. אלא באו לעשות על ידי הקורה "היכר של מחיצה". כלומר; לעשות על ידי הקורה קו הנרגש בשכל, המבדיל בינו, לבין חוצה לו. ובזה נעשה המבוי נבדל מסביבותיו בכל היקפו. וממילא יבינו בני האדם מעצמם, שאין ללמוד היתרים מן המבוי לרשות הרבים, כיון שזה מוקף וזה אינו מוקף. ולכן מובן שלא יועיל היכר אחר, שהרי ההיכר הנצרך להכשיר את המבוי הוא "היכר של מחיצה" ולא היכר להזכיר את דיני התורה. (עפ"י ספר אשד הנחלים, שהוא ספר נפלא למעיינים במס' עירובין). ■

(שם). לפיכך על אף שהמבוי הסתום הוא רשות היחיד גמורה מן התורה, שהרי הוא מוקף בשלש מחיצות, בכל זאת גזרו חכמים שלא לטלטל בתוכו ושלא להוציא מרשות היחיד לתוכו או ממנו לרשות היחיד, אלא יהיה דינו ככרמלית שאין מטלטלים בה ארבע אמות ואין מוציאים מתוכה או לתוכה, עד שיתקנו את הפתח למבוי על ידי העמדת לחי או בנתינת קורה.

מבוי גבוה מעשרים

קורה זו יש להניחה על שני כותלי המבוי משני צידיו לרוחב המבוי - בצדו הפתוח למבוי, בתוך עשרים אמה מגובה

הקרקע. ואם הקורה גבוהה מעשרים אמה לא נתכשר המבוי לטלטל בתוכו עד שיורידנה לתוך עשרים אמה. וזהו לשון המשנה: 'מבוי שהוא גבוה מעשרים' כלומר; מבוי שפתחו גבוה מעשרים 'מעט'.

קורה משום היכר

בגמ' מבואר (לחלק מהרעות)

מערכת 'חברותא' מיוחד ל'גנזי המלך'

עירובין דף ב' ע"א

שאלה: להכשר מבוי חייבו חכמים לחי או קורה, בגמ' מבואר שהקורה היא משום היכר לשיטה אחת, לא נתברר אצלינו בשעור 'הדף היומי' למה לא יועיל להניח שלט גדול בסוף המבוי, המודיע שכאן מסתיימת רשות היחיד?

תשובה: במשנה ברך ב' ע"א שנינו: 'מבוי שהוא גבוה למעלה מעשרים אמה ימעט'. פירוש: סימטת רחוב המוקפת משלשת רוחותיה בקירות של חצירות הבתים ופתוח רק בצדו האחד לרשות הרבים והמבוי משמש מעבר לדיירי הבתים שמצידיו אל רשות הרבים. ומן התורה (לדעת רוב הראשונים) מבוי זה הינו רשות היחיד גמור ומותר לטלטל בתוכו, אלא שחכמים גזרו שיש צורך לתקן את הצד הרביעי הפתוח לרשות הרבים, כדי שיוכלו לטלטל בתוך המבוי.

טעם הגזירה

טעם הגזירה; כי חששו חכמים שמא מתוך שראשו האחד של המבוי פתוח לרשות הרבים או לכרמלית, יבואו אנשים לטעות ולדמות את היתר הטלטול במבוי לטלטול ברשות הרבים ויבואו לטלטל אף ברשות הרבים גמורה, או להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים גמורה (כפירוש רש"י ורבינו יהונתן מלוניל בפירוש ראשון וע"י שפת אמת על הפירוש השני

תקיעות

שברים

הכונות הן מפתחות לשערים שלמעלה, אבל לב נשבר הוא המפתח לכל השערים

בכי תמורורים בלב נשבר ונדכה והוכרח לסדר התקיעות בלי שום כונות. אחר התפילה אמר לו 'הבעל שם טוב': "בהיכל המלך נמצאים הרבה חדרים והיכלות ומפתחות שונים ומיוחדים לכל דלת, אך יש כלי אחד שעל ידו אפשר לפתוח את כל המנעולים כולם. הכונות הן מפתחות לשערים שלמעלה ולכל שער כונה אחרת, אבל לב נשבר יכול לפתוח כל השערים וההיכלות כולם". ■

לא נראה הדבר בעיני 'הבעל שם טוב' והגליון נשמט ונאבד. בבוא רבי זאב לסדר את התקיעות, התחיל לחפש את הניר עם הכונות וכשלא מצאן לא ידע מה לכוון. היצר הדבר מאד לרבי זאב והתמרמר בלבו ובכה

סדור התקיעות.

'הבעל שם טוב' צוה פעם לתלמידו רבי זאב קיצס שילמד הכונות של סדור התקיעות, כי הוא יהיה מסדר התקיעות אצלו בראש השנה. למד רבי זאב את הכונות וכתב אותן על גליון מיוחד ושמר בכיס בגדו, כדי שיוכל להסתכל בו בשעת

יום הדין

כעסו כעס עולם

כנגד רמ"ח האיברים שבגופנו, יש רמ"ח איברים רוחניים. בגיהנם מתנקים רק מן החטא אבל האיברים הרוחניים ישארו נכים לנצח

ש'משפט רשעים בגיהנם (הוא רק) י"ב חדש, כלומר: יש סוף לגיהנם! סתירה מיניה וביה!

הסביר הרב שך זצ"ל: שמכאן רואים שה'חפץ חיים' צודק: כשיהודי עושה עבירה, למשל מסתכל במראות אסורים, הרי שמעבר לעבירה, הוא גם פגם באיבר הרוחני, שכנגד העינים. לכל רמ"ח האיברים שבגופנו, יש כנגדם רמ"ח איברים רוחניים. בגיהנם מתנקים מן החטא, אבל מה עם הפגם באיבר הרוחני? הגיהנם מנקה רק את הכלוך מהחטא. וכבר אמרו שמכונת כביסה מנקה את הבגד, אך לא תופרת את הכפתורים החסרים...

אדם שפגם באבריו הרוחניים, יכנס לגיהנם ל"ב חדש להטהר מהחטאים ויצא נקי, אך יצא נכה... תלוי במה הוא פגם. כך הוא יכנס לגן העדן, לנצח נצחים... ללא עינים... ללא ידים... וזהו שנאמר עונשו עונש עולם. כעסו כעס עולם! חטא פירושו - נצח... אדם שעשה עבירה ולא עשה תשובה, ר"ל, יגיע פגום לגן עדן. ד' הוא אב הרחמים והוא המציא לנו פתרון גם לבעיה הזאת. ללכת בגלגול נוסף ולתקן את הנשמה. ■

הבא שבעים שנה, הרי שהיחס היה אחד על אחד. כלומר: על דקה אחת עבירה הוא יקבל דקה אחת גיהנם. אם היינו חיים שבעים שנה והעולם הבא

שבעים מליון שנה, היחס הוא שבעבור דקה עבירה, מקבלים מליון דקות של גיהנם בעולם הבא. אבל העולם הבא הוא נצח, כלומר אין סוף ובעבור דקה אחת של עבירה, צריכים לקבל אין סוף גיהנם! אבל הגמרא אומרת (שבת ל"ג):

אל מרן הרב שך זצ"ל נכנסו לפני מספר שנים כמה מקורבים בימים הנוראים וראוהו יושב ובוכה. שאלוהו לפשר הענין? והשיב להם מהכתוב בגמרא (ברכות כ"ח:): 'וכשחלה רבי יוחנן בן זכאי, נכנסו תלמידיו לבקר. כיון שראה אותם התחיל לבכות. אמרו לו תלמידיו: "נר ישראל, עמוד הימיני, פטיש החזק, מפני מה אתה בוכה?" אמר להם: "אילו לפני מלך בשר ודם היו מוליכין אותי היום, שהיום כאן ומחר בקבר, שאם כועס עלי - אין כעסו כעס עולם ואם אוסרני - אין איסורו איסור עולם ואם ממיתני - אין מיתתו מיתת עולם ואני יכול לפייסו בדברים ולשחדו בממון - אף על פי כן הייתי בוכה; ועכשיו שמוליכים אותי לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, שהוא חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים, שאם כועס עלי - כעסו כעס עולם ואם אוסרני - איסורו איסור עולם ואם ממיתני - מיתתו מיתת עולם ואיני יכול לפייסו בדברים ולא לשחדו בממון; ולא עוד, אלא שיש לפני שני דרכים, אחת של גן עדן ואחת של גיהנם ואיני יודע באיזו מוליכים אותי - ולא אבכה"!'

שאל מרן הרב שך זצ"ל: מה פרוש: 'כעסו כעס עולם', 'מיתתו מיתת עולם'? והסביר: אם אדם חי בעולם הזה שבעים שנה וכנגד זה הוא חי בעולם

מהשבה

"ואחריתו ישגה מאד"

האדם צריך לסבול רק בתחילה כדי שיוטב לו בסוף

בְּתוֹכְנוּ (בראשית כג ו). עם יצחק אבינו רבו על הבארות ולבסוף אמרו לו: "עֲתָה בְּרוּךְ ד'" (בראשית כו ט).

צדיקים תחילתם יסורים וסופם שלווה. עלינו רק לסבול דומם את המוטל עלינו בתחילה וסוף דבר יוטב לנו; "וְהָיָה רֵאשִׁיתָּ מִצְעָר וְאַחֲרֵיתָּ יִשְׁגָּה מְאֹד" (איוב ח ז). ■

מדוע קוראים את פרשת הולדת יצחק בראש השנה? אומר ה'חפץ חיים': כדי שנבין שד' לא עוזב את חסידיו! הנה שרה אמנו היתה עקרה ובת תשעים ומי היה מאמין שתזכה ללדת והנה נולד יצחק! אברהם אבינו, שסבל בימי חייו, נקרא לבסוף "נְשִׂיא אֱ-לֹקִים אֲתָה

'מַעֲשֵׂה אִישׁ וּפְקֻדָּתוֹ..'

כשד' בא לדון את האדם, הוא לא דן רק את מעשי האיש, אלא בוחן זאת יחסית לתפקידו בעולם וליכולתו: מה היה מסוגל ומה באמת עשה בפועל

הרה"ג שלמה לוינשטיין
מיוחד ל'גנזי המלך'

למה הכונה כבני מרון?

לגמרא יש שלשה פרושים:
'הכא תרגימו: "כבני אמרנא"
(כבשים)
רב יהודה אמר שמואל: **"כחיילות של בית דוד"**
ריש לקיש אמר: **"כמעלות בית מרון"**!

אומר רבי חיים מוולוז'ין: לגבי 'כבני אמרנא' - ביום הדין אומר ד' לאדם מה שיחו, כמובא (בחגיגה ה:): **'וּמַגִּיד לְאָדָם מַה שָׁחֹו... אמר רב: "אפילו שיחה יתירה שבין איש לאשתו מגידים לו לאדם בשעת מיתה"'**. כלומר: אפילו שיחה קלה בין איש לאשתו מגידים לו לאדם בשעת הדין.

מה רוצים מהאדם? רוב האנשים חושבים ש"רק אמרתי ולא התכונתי... ואין בכך כלום"! ולא יודעים שלשון הרע יכול להרוג וכן השקר.. ולא מתיחסים לדבור כאל דבר שמסוגל לעשות ולפעול בעולם! לכן כתוב: **"וּמַגִּיד לְאָדָם מַה שָׁחֹו"** - יסבירו לאדם מה יכול לפעול דבור.

'אֵל תְּבֹא בְּמִשְׁפַּט עֲמֹנּוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חַי'

אומר רבי חיים מוולוז'ין: פעם חטא עבד למלך. אמר לו המלך: שהוא יקבע ויתן לעצמו את העונש. החל העבד לבכות: איך אני אנהג? אם לא אתן לעצמי עונש, זאת חוצפה, כי פגעתי במלך ואם אעניש את עצמי, אולי העונש לא מספיק, כי חטאתי למלך בכבודו ובעצמו. לבסוף אמר למלך שהמלך בעצמו ידון אותו, כיון שאצל המלך יש מקום לרחמים, אבל אם העבד ידון את עצמו...

לכן אנו אומרים: **'אֵל תְּבֹא בְּמִשְׁפַּט עֲמֹנּוּ'**, שלא תאמר לנו לשפוט את עצמנו, אלא מבקשים לפניך שאתה תשפוט אותנו. ועל כך אומר דוד המלך: **"מִלְפָּנֶיךָ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא עֵינֶיךָ תַחֲזִינָה מִיִּשְׂרָאֵל"** (תהילים י"ז, ב').

למה הכונה כבני מרון?

לגמרא יש שלשה פרושים:
'הכא תרגימו: "כבני אמרנא"
(כבשים)
רב יהודה אמר שמואל: **"כחיילות של בית דוד"**
ריש לקיש אמר: **"כמעלות בית מרון"**!

אומר רבי חיים מוולוז'ין: לגבי 'כבני אמרנא' - ביום הדין אומר ד' לאדם מה שיחו, כמובא (בחגיגה ה:): **'וּמַגִּיד לְאָדָם מַה שָׁחֹו... אמר רב: "אפילו שיחה יתירה שבין איש לאשתו מגידים לו לאדם בשעת מיתה"'**. כלומר: אפילו שיחה קלה בין איש לאשתו מגידים לו לאדם בשעת הדין.

מה רוצים מהאדם? רוב האנשים חושבים ש"רק אמרתי ולא התכונתי... ואין בכך כלום"! ולא יודעים שלשון הרע יכול להרוג וכן השקר.. ולא מתיחסים לדבור כאל דבר שמסוגל לעשות ולפעול בעולם! לכן כתוב: **"וּמַגִּיד לְאָדָם מַה שָׁחֹו"** - יסבירו לאדם מה יכול לפעול דבור.

כשאדם בא לדין מיד שואלים אותו מה אמר בעולם! על הדבור ישלמו וזה נקרא: **'כבני מרון' - 'כבני אמרנא'**.

כ'מעלות בית מרון' - אם אדם ירק ופגע בחליפה של המלך, האם דינו כמי שירק על קיר הארמון? ודאי שלא. כל מעשה לפי חשיבות העושה ולפי עצמת הפגיעה. הכל נלקח בחשבון. נשמותיהם של ישראל חצובות תחת כסא הכבוד ולכל נשמה ונשמה יש דרגה נכבדה משלה. כלומר: כשאדם בא לדין הוא נשפט לפי גודל מעלתו ושרש נשמתו. לפי זה ידונו אותו.

'כחיילות בית דוד' - אדם יוצא למלחמה ולפתע נתקף פיק ברכים ובורח מהמערכה. יש הבדל בין חיל פשוט שערק לבין הרמטכ"ל בכבודו ובעצמו שנס משדה הקרב.

דרגה שלישית של דין היא אפוא, כמה השפעה היתה לאדם על סביבתו והעולם ולפי מידת ההשפעה שלו, כך גודל החטא שלו וגודל ההשפעה שפעל וכן בענין

ב'מגן אברהם' כתוב בשם ה'זוהר': שצריכים בעלי התפילות והתקיעות להתקין עצמם שלשה ימים מראש, כי צריכים להכיר את התפילות ושידעו על מה הם מתפללים.

אומר ה'חתם סופר': זה היה נכון בימים ההם, כשתפקיד בעלי התפילה היה להוציא את כל הצבור ידי חובה. הואיל והיום כל אחד חייב להתפלל לבד ועיקר התפילה היא התפילה בלחש, יוצא שלפי הזוהר הקדוש כל אחד ואחד צריך לדעת על מה הוא מתפלל!

בתפילת ר"ה אנחנו אומרים: **'אתה זוכר מעשה עולם.. מעשה איש ופקדתו'**. למה הכונה? **'מעשה איש'**, הכונה שכל אחד הולך לתת דין וחשבון על מעשיו, אך למה הכונה **'ופקדתו'**?

אלא **ש'מעשה איש'** זה יחסית לפקודתו, כלומר לעצמתו ולפוטנציאל שלו, שיכול לעשות ולא עשה! מי שיכול לעורר את הצבור ולא עשה כן יתבע בהתאם ולא מי שאין בכחו לעשות כן. כל אחד יתבע לפי כשרונותיו ויכולותיו.

'המגיד מדובנא' ממשיל לכך משל: שני סוחרים יצאו ליריד וחזרו עם ציוד שלקחו בהקפה. סוחר אחד העמיס שתי עגלות מלאות ציוד ואילו חברו רק עגלה אחת. האם יכול הסוחר הראשון להתגאות על הסוחר השני? ודאי שלא, הרי הוא יתבע בשנה הבאה לשלם כפול מחברו! לכן, כשד' בא לדון את האדם, הוא לא דן רק את מעשי האיש, אלא בוחן זאת יחסית לתפקידו בעולם וליכולתו: מה היה מסוגל ומה באמת עשה בפועל.

אומר רבי חיים מוולוז'ין: בגמרא (ר"ה יח.) כתוב: **'בראש השנה כל באי העולם עוברין לפני כבני מרון'** שד' דן את העולם כבני מרון. **'מאי כבני מרון'**

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

אֶת שָׂרָה כְּאִשֶּׁר אָמַר וַיַּעַשׂ ד' לְשָׂרָה כְּאִשֶּׁר דִּבְרָה (בראשית כ"א, א').
מה ההבדל בין "אָמַר" לבין "דִּבְרָה"?

"אָמַר" זו לשון רכה; "דִּבְרָה" זו לשון קשה.

ד' גוזר לצדיק את הטוב ביותר עבורו. טוב, הכונה לטוב הנצחי והוא אינו חייב להתחיל דוקא ברגע זה. לפעמים, כדי להגיע לטוב הנצחי, צריכים לעבור מסלול יסורים בדרך.

לכן "ד' פָּקַד אֶת שָׂרָה כְּאִשֶּׁר אָמַר", דהיינו לשון רכה - חסד. הוא פָּקַד אותה בחסד, שיהיה לה בן - יצחק אבינו. אלא שכדי לקבל 'יצחק אבינו' צריכים לסבול קצת, כשבעים שנה עקרות ושבעים שנה תפילות ועוד צריך להתבונן ע"י השפחה שנתעברה מידית.

ז"א: לצורך הענין של "כְּאִשֶּׁר אָמַר" (היינו חסד), עשה ד' לשרה "כְּאִשֶּׁר דִּבְרָה" - את כל הקשיים, על מנת שתוכל לקבל לבסוף את החסד האמיתי!

ד' בקש מאברהם אבינו שיקריב את יצחק בנו.

למה רק עכשיו אמר ד' לאברהם: "קַח נָא אֶת בְּנִךְ" (שם כב ב).

מה משמעות המלה "נָא"? שלא יגידו שכל הנסיונות האחרים לא היו רציניים. לאחר מכן אומר לו ד' "עֲתָה יִדְעָתִי כִּי יִרָא אֶ-לֵקִים אֲתָה" (שם כב יב) ולמה רק "עֲתָה יִדְעָתִי"?

אומר המגיד מדובנא: כל הנסיונות שאברהם אבינו עבר עד עתה היו להם השפעות בשמים וממילא כל המקטרגים יכלו לטעון שגם הם היו עושים את כל מה שמבקשים מהם, אם הם היו יודעים איזה רושם עצום עושים בשמים כל אותם הנסיונות ומאחר שאברהם אבינו בעצמו ידע את המהלכים הללו, מה הפלא שעמד בכל הנסיונות?

הפעם היחידה שאברהם אבינו לא ידע כלל מה ההשפעה של הנסיון היה בנסיון הזה. ומדוע? כי לא היו בו כל מהלכים. ד' כלל לא רצה בשחיטת בנו!

יוצא - שכשהלך אברהם לקיים את העקידה, מבחינתו זאת היתה אמונה מושלמת בציווי עצמו, ללא כל חשבונות של תועלת וכדאיות אישית, אלא התמסרות בלתי מותנית לצו ד'!

לכן זאת הפעם הראשונה שד' אומר: "עֲתָה יִדְעָתִי כִּי יִרָא אֶ-לֵקִים אֲתָה" (שם כב יב) ואז גם הוכיח אברהם לכל, שבכל הנסיונות האחרים שעמד בהם הוא עשה אותם רק בגלל ציווי ד' וללא כל חשבון צדדי. ■

רַחֲמִים, יתן חנינה כללית פעם בשנה?!

בשאלה זו דנו גדולי בעלי המוסר.

בליטא היה יהודי בעל חסד גדול שניהל גמ"ח. בא עני אחד ובקש גמ"ח והיהודי היה מוכן לתת לו מאה שקל בלבד.

התפלא העני ואמר: "הן נאמר עליך שבעל חסד גדול אתה וכל מה שאתה מוכן לתת לי זה רק מאה שקל?"!

ענה לו מנהל הגמ"ח: "אם מה שאמרו עלי היה נכון, אז גם מאה שקל לא היה נשאר לי לתת לך!"!

אם הגמ"ח לא ינוהל בצורה ענינית ויעילה, הנעזרים לא היו מחזירים! לטוב - מוכרח שיהיו גבולות של משפט, אחרת באמת לא יהיה טוב בעולם. גבולות אלו הם

שמסדרים ומיצבים את העולם וזה מגיע בראש השנה.

אם אדם רוצה לדעת מה נקרא דין של ראש השנה, עליו להביט אחורה. לפני שנה גם היה ראש השנה, לפני שנה לא ידעת מה יהיה ועתה, כשעברה שנה, האדם יכול לדעת מה היה. עם כל זה שד' עולה על כסא רחמים בראש השנה ועם כל זה שהוא 'א-ל מְלֵא רַחֲמִים', הבט ימינה ושאלה והווכח בעצמך למה יקרא דין!

כמה אלמנות צעירות נשארו השנה? כמה יתומים נשארו השנה? כמה אנשים הפסידו את פרנסתם? כמה אנשים נחלו?

הדברים לא פשוטים, אך שתי מחשבות שמחות על ראש השנה: האחת זה יום ההכתרה, בו אנו מקבלים עול מלכות שמים שהמלך שלנו הוא-הוא מלך מלכי המלכים! מלך זה בקש שיכתירו אותו פעם בשנה וכיצד עושים זאת? ע"י שופר!

דבר נוסף: אם נתאר לעצמנו אדם שלא פגש את אביו ארבעים שנה ולפתע פוגש בו. מה רב המרחק התרבותי ביניהם, מה גדולים הגעגועים וכמה שמחה יש בין אבא ובן. נכון שלאבא יכולות להיות טענות כלפי הבן, אבל כל זה נדחק עד לאחר שמחת הפגישה ביניהם!

ראש השנה הוא היום שבו האבא והבן נפגשים!

ה'חתם סופר' אומר: כתוב 'וד' פָּקַד

'בַּאִין מְלִיץ יִשְׂר מוֹל מְגִיד פְּשַׁע. תְּגִיד לְיַעֲקֹב דְּבַר חֵק וּמִשְׁפָּט. וְצַדִּיקוֹ בְּמִשְׁפַּט הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט'

אומר ה'חתם סופר': במהלך השנה אדם עושה מצוות כדש בעקביו ובאמת הוא לא נראה טוב במשפט, כמי שאין טעם במעשיו ובתפילותיו, אבל גם החוקים שד' נתן לנו גם להם אין טעם ויש הרבה חוקים שאין לנו את מושג הטעם שלהם, אך היהודים שומרים עליהם בקנאות ומקיימים אותם מבלי לדעת מה הטעם.

'בַּאִין מְלִיץ יִשְׂר מוֹל מְגִיד פְּשַׁע' אז 'תְּגִיד לְיַעֲקֹב דְּבַר חֵק וּמִשְׁפָּט'. אנו הרי שומרים את החוקים שלך, גם אם אין להם הגיון והסבר בעינינו! ואנו עושים אותם מבלי להבין, כמו גם מצוות אחרות, כמו תפילה שאנו עושים בצורה של "מצוות אנשים מלמדה". אם כך אנו מאוזנים בד"ן, לפיכך: 'וְצַדִּיקוֹ בְּמִשְׁפָּט'.

מה ההסבר של **'בַּאִין מְלִיץ יִשְׂר..?'** אומר הרמב"ם: שהימים הנוראים הם ימי מנוס ומפלט אל ד'. אני בורח ממנו - אליו! לכן **'צַדִּיקוֹ בְּמִשְׁפָּט'**, כי אין לנו לאן לפנות.

למה בכלל צריך דין ומשפט? האם לא למוטב היה אם ד', 'א-ל מְלֵא

כפרות

"כי עונתי עברו ראשי"

בעל ה'נועם אלימלך' שלח את אחד מחסידיו לצפות כיצד עושה כפרי אחד את הכפרות. ומה ראה?

ונסע לאותו כפר. משהגיע לשם שאל על מקום מגוריו של אותו יהודי והראו לו בית בקצה הכפר. נכנס לשם כשעה לפני חצות הלילה והנה הבית ההוא בית מזיגה וערלים יושבים בתוכו ושותים יי"ש כדרכם והחדר מלא עשן ממקטרתיהם. האורח ישב וצפה לראות מה יהיה כאן.

כשראהו בעל הבית נגש אליו ושאל לחפצו.

"עובר אורח אני" - אמר לו החסיד - "ורצוני ללון פה הלילה". בעל הבית התחיל לפקפק ולגמגם: "בביתי אין מקום, בכפר יש בתים אחרים יותר מרווחים" אבל האורח הפציר בו לתת לו לשבת בקרן זוית עד עלות השחר ואז ילך לו לדרכו. לבסוף נעתר בעל הבית.

"ובכן אני לוקח את הסודר ואומר כמו שכתוב שם: **זֶה חֲלִיפְתִי, זֶה תְּמוּנָתִי, זֶה כְּפָרְתִי** וכו'..."

"ובכן" - אמר הצדיק - "אף אני עושה כך. אלא שהבדל אחד יש בכל זאת ביני ובינך: אתה ודאי מהדר אחר תרנגול לבן דוקא ואני איני מקפיד על כך: תרנגול לבן, שחור או איזה שיהיה..."

התחיל החסיד להפציר בצדיק שבכל זאת הוא משתוקק להיות נוכח בשעת הכפרות של הרבי.

אמר לו הצדיק: "טוב יותר שתסע לכפר 'פלוני' ותכנס לבית יהודי פלוני הגר שם ותראה אצלו סדר יפה של כפרות."

לא סרב החסיד וצוה לרתום את עגלתו

חסיד ותיק של הצדיק רבי אלימלך מליזנסק, בעל ה'נועם אלימלך', איש אמיד ונכבד, בא פעם בליל ערב יום הכפורים אל רבו הצדיק בבקשה שהצדיק יתן לו לראות כיצד הוא עורך את סדר הכפרות. "זה עשרות בשנים שאני נוסע אל רבנו ואף פעם עוד לא נזדמן לי לראות את הכפרות של הרבי והפעם נתעוררה בלבי תשוקה עזה לראות".

וכיצד? - שאלו הצדיק - "אתה עורך את הכפרות?"

"מה הרבי מהתל בי"? - השיב החסיד - "וכי מה יש ב"כפרות" שלי?"

"בכל זאת" - אמר הצדיק - "תגיד לי איך אתה עושה?"

"אני הרי איש פשוט" - אמר החסיד

נעילה

שעת הכתר

בשעת נעילה ניתן לפעול ולבקש מה שאי אפשר בכל ימות השנה. ולמרות זאת אנחנו מתנהגים כמי שכבר כלו כחותיו להתאמץ בתפילה. על פי רבי דוד שמשון פינקוס זצ"ל

תפילת נעילה אינה בתפילת הלחש, אלא בעיקר בחזרת הש"ץ - שאז אנו אומרים שבע פעמים י"ג מידות' שעליהן אמרו חז"ל (ר"ה יז ע"ב):

'אמר רב יהודה: "ברית כרותה לי"ג מדות שאינן חוזרות ריקם" ' ואם 'ברית כרותה' זו נאמרה על כל שעה, בכל צום - קל וחומר שבעת רצון כמו שעת נעילה י"ג המידות הללו פועלות עד אין קץ.

ועל כן, למרות חולשת הגוף, צריך האדם לאזור כגבר חלציו ולהתאמץ בתפילה - כי אם לא עכשיו אימתו? ■

ברפואה זו, ניסו בכח וללא הועיל - אילו רק טיפה אחת היתה נכנסת לתוך גופו כבר היה נושע ומתרפא - אבל בן המלך לא מוכן לפתוח את פיו...

כך עומד הקב"ה לפנינו בזמן נשגב זה ורוצה להטעים אותנו מה'כתר', הוא מתחנן לפנינו שנפתח את הפה וכבר ניושע ונתרפא....

אבל אנחנו עיפים... צמנו כל היום, עמדנו בתפילה, צעקנו - אין לנו כבר כח להתאמץ ולעמוד בתפילה...

עלינו לדעת, שעיקר סגולתה של

שעת 'נעילה' היא שעה נשגבה עד מאד. דברים שאין אפשרות לפעול בכל ימות השנה, בשעה זו של נעילה - האפשרות קיימת.

כתבו המקובלים שבשעה זו מתעלים כל העולמות לספירה העליונה הנקראת 'כתר' ובשעה זו ניתן לפעול ולבקש מה שאי אפשר לפעול בכל ימות השנה. מי שזוקק לישועה באיזה ענין - זה הזמן לפעול ולבקש.

משל למה הדבר דומה? לבן מלך שחלה והגיע עד שערי מות ולא מצאו לו הרופאים רפואה אלא שיטלו את היהלום מכתרו של המלך, יכתשו אותו עד דק וישקו ממנו את בן המלך. הסירו את היהלום היקר מכתרו של המלך, כתשו אותו - וכשבאו להשקות ממנו לבן המלך, סגר הבן את פיו בחזקה ולא הסכים לשותות ממנו. בקשו ממנו, התחננו לפניו והסבירו לו שחייו תלויים

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

כשהגיע קרוב לחצות התחיל בעל

הבית לשלח את הערלים מן הבית, יש מהם בפתויים ויש בגערות. משיצאו

כולם, פתח את החלונות בכדי שיצא העשן ויזדכך האויר ופנה לאשתו: "אשה! תביאי לי את ה'קונטרס' המונח בחדר השני על גבי הארון".

הביאה לו את ה'קונטרס' והתחיל לקרא בו את כל חטאיו במשך השנה: ביום פלוני עברתי על זמן קריאת שמע, ביום פלוני עשיתי כך וכך וכן הלאה. משגמר לקרא התמרמר בככיות ואנחות היוצאות מן הלב: "אוי רבוננו של עולם, הלוא בשנה שעברה עשיתי תשובה והבטחתי להיות טוב וישר ולא לשוב עוד לחטא ולבוסף מה עלתה לי? אני הלוא מלא עונות וחטאים ופשעים". וכך בכה ונאנח זמן רב מקירות לבו. אחר כך פנה שוב לאשתו ואמר לה: "אשה! הביאי לי עוד 'קונטרס' אחד המונח במקום פלוני". הביאה לו ה'קונטרס' השני והתחיל לקרא בו: ביום פלוני הלכתי ליער להביא עצים והתנפלו עלי גוים ושברו את עצמותי, ביום פלוני מתה עלי בתי, ביום אחר קרה לי אסון זה וכך הלך וקרא את כל הצרות והפגעים שעברו עליו במשך השנה. ושוב בכה והתמרמר: "אוי, רבוננו של עולם, הלא בפרוש בקשתי מאתך בשנה שעברה

שתתן לי שנת ברכה וחיים ושלוה ואני בטחתי כך והאמנתי שכך יהיה ולבסוף מה עלתה לי?"

משגמר לבכות אמר: "הרי סוף סוף ערב יום הכפורים היום וצריכים להתרצות. נשתוה נא בינינו, רבוננו של עולם, אתה לא חייב לי ואני לא חייב לך". לקח את שני ה'קונטרסים', כרך אותם ביחד, סכב אותם על ראשו שלש פעמים ובכל פעם אמר: "זה חליפתי, זה תמורת, זה כפֶרְתִי..". וזרק ה'קונטרסים'.

החסיד התבונן היטב במעשה הכפרי, נתפעל מאד ממין ה'כפרות' הוזה, נפרד מבעל הבית ונסע בחזרה ל'ליז'נסק'. הוא הגיע לשם בעוד לילה ונכנס היישר לבית הצדיק. כשראהו הצדיק אמר לו: "ספר לי מה ראית שם אצל אותו יהודי" וסח לו החסיד את כל המאורע.

אמר הצדיק: זהו שאמר הכתוב: "כי עֲוֹנֵי עַבְדֵי רַאשֵׁי... ד' נִגְדָה כָּל תַּאֲוֹתֵי" (תהלים לח' ה' ו-י). אבל לעומת זה: "וְאַנְחֵתִי מִמָּוָה לֹא נִסְתָּרָה" (שם י'). ■

מעשי גדולים

'גומלי חלב שלא חטאו'

גדולי ישראל היו תרים בערב יום הכפורים אחר זכויות של הרגע האחרון

בטליתו ועמד להתפלל ביחידות. לאחר מכן התגלה הדבר: בדרכו לבית הכנסת שמע ר' ישראל בכי של תינוק עולה מאחד הבתים. נכנס לבית ומצא תינוק בן חדשים אחדים שוכב בעריסתו ומתייפח בבכי ועל ידו בקבוק חלב. בסמוך לו ישבה אחותו, ילדה כבת שש, כשהיא מנמנמת. הבין ר' ישראל שאמו של התינוק ברצותה ללכת לבית הכנסת לתפילת 'כל נדרי', עזבה את תינוקה תחת השגחת אחותו הפעוטה והכינה בשבילו חלב. בינתיים נרדמה הילדה ולא שמעה את בכיו של אחיה התינוק. ר' ישראל לקח את החלב, האכיל את התינוק והרדים אותו, אחרי כן העיר את הילדה, משנתה ורצה ללכת לבית הכנסת. אולם הילדה בקשה שלא יעזבנה, כי היא מפחדת להשאר לבד. ניאור ר' ישראל ונשאר עמה. רק לאחר שהאם שבה מבית הכנסת עזב את הבית... ר' ישראל הביע את שמחתו הרבה, שבילילה קדוש זה, נודמנה לו מצות חסד גדולה שכזו. ■

סלנטר בערב יום הכפורים: פעם בערב יו"כ התאסף כל הצבור לתפילת 'כל נדרי' ור' ישראל התעכב. חיכו לו זמן מה וכשראו שהשעה עוברת והשמש עוד מעט תשקע, אמרו 'כל נדרי' בלעדיו. לאחר מכן חיכו לו לתפילת

ערבית ור' ישראל איננו. שלחו שליחים לחפשו בבית ובעיר ולא מצאוהו. התחילו מתפללים וכשכמעט סיימו הופיע ר' ישראל בבית הכנסת, התעטף

שני מעשים בספר 'המאורות הגדולים': מסופר שרבי יוסף יוזל הורביץ 'הסבא מנוהברדוק' נודמן פעם בערב יום הכפורים לעיר בוברויסק. בבואו לבית הכנסת ראה בין המתפללים אדם הנועל נעלי עור בעצמו של יום. ניגש אליו ר' יוסף יוזל ושאלו בשקט לסיבת הדבר. הלה התנצל לפניו שאין לו גרבים והוא מתבייש ללכת בלי נעלים ובלי גרבים. מיד פשט 'הסבא מנוהברדוק' את גרבו שלו ונתן לו ואילו הוא בעצמו הלך יחף כל היום...

שאלוהו מכיריו: "במה עדיף אותך יהודי ממך"? השיב: "יהודי זה הוא תושב המקום וכשילך יחף עלולים האנשים לזלזל בכבודו ואילו אני, לא מכירים אותי כאן והנני רק עובר אורח, היום כאן ומחר שם ומה איכפת לי מה שיחשבו עלי?"

ובספר 'תנועת המוסר' מסופר על מעשה חסד מופלא של רבי ישראל

”וַיְהִי דְבַר ד' אֶל יוֹנָה”

היונה היא נשמתו של האדם שנשלחת לניווט כמשל לעולם הזה

הרה"ג שלמה לוינשטיין
מיוחד ל'גנזי המלך'

הגאון מוילנא מפרש את ספר יונה על פי הזוהר הקדוש. כל הספור אמת לאמיתה על דרך הפשט, אלא שחזו"ל אומרים: שהתורה נדרשת בכמה פנים ואחד מהם הוא דרך הרמז. **”וַיְהִי דְבַר ד' אֶל יוֹנָה בֶן אַמְתִּי לְאִמֹר”** (א', א') ישראל נמשלו ליונה וברמז, יונה היא הנשמה של האדם. הנשמה, היא בתו של ד', שהוא אמת וחותמו אמת. וכבר אמר האדמו"ר מקוצק: מדוע ד' בחר בחותמת 'אמת'? התשובה היא - שזאת החותמת היחידה שאי אפשר לזייף! כי אם מזייפים את האמת - זו כבר לא אמת!

ד' מדבר אל הנשמה, מה אומר ד' לנשמה?
”קום לך אל נינוה העיר הגדולה וקרא עליה כי עלתה רעתם לפני” (א', ב'). הנשמה נמצאת תחת כסא הכבוד, משם היא חצובה והיא נשלחת אל נינוה, שהוא העולם הזה, שהרי כתוב בחזו"ל: שד' ברא את העולם לפי שהתאוה ד' שיהיה לו נווה בתחתונים.

מדוע העולם הזה נקרא **”העיר הגדולה”**?
כתוב בקהלת (ט', י"ד): **”עיר קטנה ואנשים בה מעט”**. **”עיר קטנה”** הכונה לאדם ו**”העיר הגדולה”** הכונה לכל העולם. הנשמה נשלחת לעולם הזה. מדוע? הלא טוב לה בעולם העליון! התשובה היא שד' נותן תפקיד לנשמה **”וקרא עליה כי עלתה רעתם לפני”**, אנשים עושים בעולם הזה עבירות ושוכחים את ד'. לכן ד' שולח את הנשמה לעולם הזה על מנת לפרסם שם שמים בעולם. לנשמה יש מטרה!

”ויקם יונה לברח תרשישה מלפני ד' וירד יפו וימצא אניה באה תרשיש ויתן שכרה וירד בה לבוא עמהם תרשישה מלפני ד'” (א', ג')

הוא האדם בורח מלפני ד', לא מקיים את השליחות שלשמה נשלח ומתמקד בכסף. **”וירד יפו”**, הכונה להנאות העולם הזה כך

לומר הגאון מוילנא. **”יפו”** הכונה ליפיפיותו של העולם. נוסעים לטייל בעולם. אסור או מותר - כל זה אינו נוגע לו, העיקר שאפשר לטייל ו"לעשות חיים" בעולם. **”וירד יפו”**, בכך הוא יורד ויורד...

מאחר שהנשמה בעולם הזה אינה יכולה לעשות בעולם החומר דבר, היא חייבת לקבל גוף (**”אניה”**) שבעזרתה תוכל להפליג על המים. מדוע **”אניה”** דוקא ולא מרכבה? מפני שהעולם הזה משול: לים והעולם הבא נמשל: ליבשה. אבל האניה - הגוף, מורכב כך, שכל הזמן ירצה תאוות, לכן אומר הכתוב: שה**”אניה באה תרשיש”**, גם הגוף רוצה תאוות **”ויתן שכרה”**.

חזו"ל דורשים: שיונה הנביא נתן את שכר כל הנוסעים באניה. מדוע עשה כן? האיברים לא יכולים לעשות דבר ללא הנשמה.

”שלשה שותפין הן באדם הקב"ה ואביו ואמו” (קדושין ל'). כשד' נוטל את חלקו, את הנשמה, מונח הגוף כאבן שאין לה הופכין לפני השותפים האחרים. הנשמה היא **”הבטריה”** של כל האיברים; **”וימצא אניה.. ויתן שכרה”** הנשמה נותנת את כל הכח לכל הגוף לעשות תאוות. ומה קורה? הגוף והנשמה יורדים ויורדים **”וירד בה.. מלפני ד'”**

כך מסתובב לו ההרכב נשמה וגוף בעולם, שביום בתאוות העולם הזה. ד', שלא מרוצה מכל הענין, מטלטל יום אחד את הספינה. יום אחד מוצא האדם את עצמו בבית חולים: **”וד' הטיל רוח גדולה אל הים ויהי סער גדול בים והאניה חשכה להשבר”** (א', ד').

וכפי דברי חזו"ל: רק האניה הזאת היתה בסערה ושאר האניות בים שטו כרגיל. כך גם האדם המובל לבית החולים, רק הוא בסערה וכל העולם סביב - עולם כמנהגו נוהג! נקלעתי פעם לבית חולים וראיתי כיצד אנשים נאבקים על אויר לנשימה ועל חיייהם ובמרחק מטרים ספורים מהם, במגרש חניה, רבו אנשים על מקום פנוי... הסער רק במקום מסוים. הים בכללו שקט וכולם ממשיכים לרוץ אחר ה**”תרשיש”**; **”והאניה חשכה להשבר”**, כשאדם מוטל על שלחן הנתוחים בבית חולים, כל איברי הגוף בלחץ.

”ויראו המלחים” (אלו אברי הגוף) **”ויזעקו איש אל אלהיו”** (כסף והזהב, התרופות והרופאים) **”ויטלו את הכלים אשר באניה אל הים להקל מעליהם”** (מורידים את הבגדים ונוטלים את בגדי בית החולים). ומה עושה הנשמה, בזמן הזה של משבר? **”ויונה ירד אל ירכתי הספינה וישכב וירדם”** (א', ה') הנשמה ממשיכה לישון, מאחר שהיא יצאה ל"פנסיה" לפני עשרות שנים. הסכוי שתעשה עתה משהו, הוא קלוש, כיון שכל הזמן התיחסו אליה כאל בטריה, המניעה את איברי הגוף בריצה אחר התאוות. אך ניתן לראות בשינוי כלשהו: תחילה מדובר על **”אניה”**. לאחר מכן אנו רואים שיונה ירד לישון **”אל ירכתי הספינה”**.

אומר הגאון מוילנא: כשאדם צעיר ובריא, הוא חזק וחושב שיכול לעשות כל מה שיחפוץ והגוף ישא בנטל. **”האניה”** חזקה דיה, אך לאחר שנים רבות, **”והאניה חשכה להשבר”** ולאחר סערה **”האניה”** הפכה ל**”ספינה”**. - זה כבר לא מה שהיה פעם.

”ויקרב אליו רב החבל” (מייצג את האיברים החשובים, כדוגמת הלב והמח, הנגשים לנשמה ואומרים לה) **”ויאמר לו מה לך נרדם קום קרא אל א-לקיך אולי יתעשת הא-לקים לנו ולא נאבד”** (א' ו'). כשהנשמה מגיעה לדין שמים, היא אומרת שהאשמה על החטאים איננה בה, כיון שמיים שהגוף בקבר, עבירה אחת היא לא עשתה. כך גם טוען הגוף! ומי אם כן אשם בחטאים?!

”ויאמרו איש אל רעהו לכו ונפילה גוֹרְלוֹת ונַדְעָה בְשַׁלְמֵי הָרַעָה הַזֹּאת לָנוּ וַיַּפְלוּ גוֹרְלוֹת וַיַּפֵּל הַגּוֹרֵל עַל יוֹנָה” (א', ז')

אומר הגוף לנשמה: **”הבה נראה מי אשם?”** ומתברר שהנשמה אשמה. ומדוע? כיון שהנשמה אינה רק בטריה עבור הנעת הגוף. היא הדומיננטית והיא צריכה להיות המובילה בעבודת ד' ולהוביל את הגוף בדרך זו.

וכמו שכתוב בפרשת האזינו: **”כי דור תהפכת המה”** (דברים לב ט). אני רציתי, אומר ד', שהגוף ישרת את הנשמה, דהיינו שיום חול ישרת את השבת. ומה קורה

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

**"יִמְנָן ד' דָּג גְּדוֹל לְבַלְעַ אֶת יוֹנָה וַיְהִי יוֹנָה
מֵעַי הִדָּג שְׁלִשָּׁה יָמִים וּשְׁלִשָּׁה לַיְלוֹת" (ב', א').**

הגופה מוכנסת אל הקבר והמלאך הממונה על הנשמות בא לקבל את הנשמה. הדג מסמל את הקבר. כתוב בזוהר הקדוש ומובא להלכה ב'שור': שבמשך שלשה ימים לאחר הפטירה הנשמה אינה עוזבת את הגוף. היא עולה ויורדת ומנסה להכנס חזרה לתוך הגוף, אלא שאינה יכולה. לאחר שלשה ימים נבקע הגוף ומתעפש והנשמה מבינה שאין לה מה לחפש כאן ועולה למעלה!

הנשמה, (יונה), נמצאת במעי הדג שלשה ימים ושלשה לילות! ועתה, נשמה שכל ימיה ברחה מד' והלכה תְּרַשִּׁישָׁה, ברור שהולכת לגיהנם ואומר הגאון ע"פ הסוד שדגה זה גיהנם.

"וַיִּתְּפַלֵּל יוֹנָה אֶל ד' אֶ-לֹקָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה" (ב', ב') הנשמה נמצאת עתה בגיהנם ומשם היא מתפללת אל ד'.

"וַיֹּאמֶר קְרָאתִי מִצָּרָה לִי אֵל ד' וַיַּעֲנֵנִי מִבְּטֶן שְׂאוֹל שְׁוַעֲתִי שְׁמַעַת קוֹלִי" (ב', ג').
עתה מתפללת הנשמה ומתארת את סבלה בגיהנם:

"וַתְּשַׁלֵּכְנִי מִצּוֹלָה בְּלִבְבִי יָמִים וַנְהַר יִסְכַּכְנִי כָּל מִשְׁבְּרֵיהָ וּגְלִיף עָלַי עֲבָרוֹ (הסבל שהנשמה עוברת בגיהנם) וְאֲנִי אֲמַרְתִּי נִגְרַשְׁתִּי מִנְּגַד עֵינַיָּה אֲךָ אוֹסִיף לְהֵבִיט אֶל הַיִּכָּל קְדֹשָׁךְ" (ב', ד' - ה').
מתחננת הנשמה למרות שהיא בגיהנם, שיתיר לה ד' לאחר מכן להגיע אל הגן עדן, **"היכל קְדֹשָׁךְ"**.

"אֶפְפוּנֵי מִים עַד נִפַּשׁ תְּהוֹם יִסְכַּכְנֵי סוּף חֶבְשׁ לְרֵאשִׁי: לְקַצְבֵי הַרִים יִרְדְּתִי הָאָרֶץ רְחִיבָה כַּעֲדֵי לְעוֹלָם וַתַּעַל מִשְׁחַת (אחד השמות של הגיהנם) חַיִּי ד' אֶ-לֹקָי" (ב' ו' - ז').

"בְּהַתְּעַטְף עָלַי נִפְשִׁי (כשהייתי בבית חולים במצב קשה) אֵת ד' וְזִכַּרְתִּי וַתְּבוֹא אֵלַי תְּפִלְתִּי אֶל הַיִּכָּל קְדֹשָׁךְ" (תן לי גן עדן לאחר שאסיים את הגיהנם). הנשמה מתארת את מצבה כשהייתה בטפול נמרץ לפני הפטירה יחד עם הגוף וכיצד בקשה שיתנו כסף רב לצדקה בעבורה למרות שעשתה עבירות רבות. תן לי בעד זה גן עדן, לאחר שאסיים את הגיהנם. אמנם עשיתי זאת רק לאחר שמצבתי היה בכי רע בבית חולים, אבל הרי זו צדקה ותן לי בכקשה גן עדן בעבור זה.

מְשַׁמְרִים הַבָּלִי שְׂוַא חֶסֶדְךָ יַעֲזוּבוּ; וְאֲנִי קוֹל תוֹרָה אוֹבְחָה לָךְ אֲשֶׁר נִרְתִּי אֲשַׁלְמָה לְשׁוַעֲתָה לְד' (ב', י' - י"א).

ולבסוף ד' מקבל את התפילה ואומר לדג:

"וַיֹּאמֶר ד' לְדָג וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה אֶל-הַיִּבְשָׁה" (ב', י"א).

לבסוף הנשמה מובאת מהגיהנם אל גן העדן. ■

מתוך קלטת אנימציה של 'שופר' על יונה הנביא שתופיע בקרוב

"וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שְׂאוּנִי וְהִטְלֵנִי אֶל הַיָּם וַיִּשְׁתַּק הַיָּם מֵעֲלֵיכֶם כִּי יוֹדַע אֲנִי כִּי בְשָׁלִי הַסַּעַר הַגְּדוֹל הַזֶּה עֲלֵיכֶם" (א', י"ב).
האברים עדין לא משוכנעים שזה הפתרון היחיד: אולי אפשר עוד לעשות תשובה?! אולי אפשר להפעיל קשרים פה ושם?!

"וַיַּחְתְּרוּ הָאָנָשִׁים לְהַשִּׁיב אֶל הַיִּבְשָׁה וְלֹא יָכְלוּ כִּי הָיָם הוֹלֵךְ וְסַעַר עֲלֵיהֶם" (א', י"ג).

יחיד יכול לעשות תשובה בעשי"ת, אבל ב'יום כפור', ב'נעילה', זה נחתם ולאחר מכן אין אפשרות יותר לשנות! לאחר גזר הדין אין אפשרות לשנות וככל שהאנשים חתרו - הים הלך וסער עליהם.

עתה האברים מתחננים אל ד':

"וַיִּקְרְאוּ אֶל ד' וַיֹּאמְרוּ אַנְהוּ ד' אֵל נָא נִאֲבֹדָה בְּנַפְשׁ הָאִישׁ הַזֶּה וְאֵל תִּתֵּן עָלֵינוּ דָם נִקְיָא כִּי אַתָּה ד' פְּאָשֶׁר חֲפֻצַּת עֲשִׂית" (א', י"ד).

כשאדם מרבה להרשיע, ד' לוקח את האדם קודם זמנו ואז בשעת הדין ידונו אותו גם על כך שרצח את עצמו! ואז יאמרו האברים: **"וְאֵל תִּתֵּן עָלֵינוּ סָם נִקְיָא"**, לא ידענו! הנשמה לא נתנה לנו אפשרות להבין מה המטרה שלנו בעולם הזה.

"וַיִּשְׂאוּ אֶת יוֹנָה וַיִּטְלְהוּ אֶל הַיָּם וַיַּעֲמֵד הַיָּם מִזְעָפוֹ" (א', ט"ו).

ועתה לאחר שנגזר גזר הדין, כבר אין ברירה והנשמה מופרדת מהגוף. רגע הפטירה מגיע! ואז **"וַיַּעֲמֵד הַיָּם מִזְעָפוֹ"** הגוף כבר לא סובל יותר יסורים.

"וַיִּירָאוּ הָאָנָשִׁים יִרְאָה גְּדוֹלָה אֶת ד' וַיִּזְבְּחוּ זִבְחַ לְד' וַיִּדְּרוּ נְדָרִים" (א', ט"ז).

הנשמה מודה לד' על הדין ומצדיקה אותו!

מה עושים עם הגופה?!

עורכים לויה וטומנים אותה באדמה:

כפועל? כשבת ישנים על מנת לצבור כחות לכל השבוע... הנשמה משרתת את האיברים. ובהפלת הגורל הנשמה אשמה. למה נתת לאברים לגרוור אותך לאבדון?! לאחר שמתברר לגוף שהנשמה היא זאת שצריכה היתה להיות המובילה ולא איברי הגוף, נבהלים האיברים ושואלים:

"וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיו הַגִּידָה נָא לָנוּ פְּאָשֶׁר לְמִי הִרְעָה הַזֹּאת לָנוּ מַה מְלֹאכְתְּךָ וּמֵאַיִן תְּבוֹא מָה אַרְצְךָ וְאִי מִזָּה עִם אַתָּה?" (א', ח').

שנים רבות אני יחד, אומרים איברי הגוף לנשמה ולא הכרנו ולא ידענו מה התפקיד שלך? עתה, כשמתברר שאת צריכה להיות המובילה, ספרי לנו לאיזו מטרה נשלחת ומה בעצם התפקיד שלך ושלנו?!

"וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עֲבְרִי עִמָּי וְאֵת ד' אֶ-לֹקָי הַשָּׁמַיִם אֲנִי יָרָא אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת הַיָּם וְאֵת הַיִּבְשָׁה" (א', ט'). אומרת הנשמה, שהיא באה ממקור אחר ושונה מהאיברים.

אתם באתם מעפר ואל עפר תשובו ככתוב: **"כִּי עָפָר אַתָּה וְאֵל עָפָר תִּשׁוּב" (בראשית ג טז)** אבל אני באתי מעולם הנשמות ומתחת כסא הכבוד אני חצובה. התפקיד שלי, אומרת הנשמה, הוא להיות ירא שמים, ככתוב: **"וְאֵת ד' אֶ-לֹקָי הַשָּׁמַיִם אֲנִי יָרָא"**. זאת המטרה וזה תפקיד!

ואז יראה גדולה נפלה על אברי הגוף: **"וַיִּירָאוּ הָאָנָשִׁים יִרְאָה גְּדוֹלָה וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיו מַה זֹּאת עֲשִׂית כִּי יָרְעוּ הָאָנָשִׁים כִּי מִלִּפְנֵי ד' הוּא בֹרַח כִּי הִגִּיד לָהֶם" (א', י').** והאברים, סובלים מכך שהגוף נמצא בטפול נמרץ ומנסים לחפש מוצא:

"וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיו מַה נַּעֲשֶׂה לָךְ וַיִּשְׁתַּק הַיָּם מֵעָלֵינוּ כִּי הָיָם הוֹלֵךְ וְסַעַר" (א', י"א).

ואז אומרת להם הנשמה, שיש רק אפשרות אחת לצאת מהמצב שנוצר: **"אם תסכימו למות, הגוף יפסיק לסבול"**

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל

קבלת עול מלכות שמים היא מעיקר ימי הדין

הרב יוסף ירושלמי
מיוחד ל'גנזי המלך'

סורקים את בשרו במסרקות של ברזל והיה מקבל עליו עול מלכות שמים אמרו לו תלמידיו: "רבינו עד כאן?" אמר להם: "כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה **וּבְכַל נַפְשְׁךָ**" אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי מתי יבא לידי ואקיימנו? ועכשיו שבא לידי, לא אקיימנו?".

ומובא בפניני קדם מהצדיק ר' יעקב פארווא זצ"ל אב"ד דבריסק: לפרש עפי"ז הגמ' בעירובין (דף כא:).. 'תנו רבנן מעשה ברבי עקיבא שהיה חבוש בבית האסורין והיה רבי יהושע הגרסי משרתו, בכל יום ויום היו מכניסין לו מים במדה (לנטיילת ידים), יום אחד מצאו שומר בית האסורין.. אמר לו: 'תן לי מים שאטול ידיי'... אמר לו: 'לשתות אין מגיעין! ליטול ידיך מגיעין?' אמר לו: 'מה אעשה שחיביים עליהן מיתה, מוטב אמות מיתת עצמי ולא אעבור על דעת חבירי' (לאכול בלא נט"י).

וצ"ב מה הביאור 'מיתת עצמי', דזה נראה מיותר, אלא ר"ע היה משתוקק למות על קדוש ד' 'כל ימי הייתי מצטער' וכנ"ל. ומעכשיו עתיד למות ברעב, בלא קדוש ד' והי' הדבר הזה קשה עליו, בכל זאת אמר: 'מוטב אמות מיתת עצמי בלא קדוש ד' ולא אעבור על דעת חבירי'.

"וְאַהֲבַת אֵת ד' "

כתב ספר חרדים: אע"פ ששתי מצוות אלו אהבת ד' ויראתו - הן תמידיות לא יפסקו מכל האדם כל ימי חייו אפילו רגע קטן. מ"מ חיובן יותר בשעת קיום המצוות. עשיית מצוה או המנעות מעבירה שכתוב בוזה"ק בתקוננו"ז כה - בשכל מצוה שאינה נעשית באהבה וביראה, לא נעשתה כדבעי.

"וְשִׁנְנַתֶּם לְבַבְךָ "

כתב רש"י: "וְשִׁנְנַתֶּם" - 'לשון חידוד הוא, שיהיו מחודדים בפיך, שאם ישאלך אדם דבר, לא תהא צריך לגמגם, אלא, אמור לו מיד'. וצ"ב דהרי 'וְשִׁנְנַתֶּם' נאמר עליו עצמו, דעליו מוטלת המצוה לחדד שמיעתו ולמה כתבה התורה: "לְבַבְךָ"? מבאר הגרי"ז (מובא בשי לתורה): כיון דאיתא בתענית (דף ז:): 'זמתלמידי, יותר מכולם.. ממילא נראה דאין לך חידוד גדול מ'וְשִׁנְנַתֶּם לְבַבְךָ' (דהרי דרשו בניך, אלו

ללכת בבגדי שבת?" האיכר לתומו ענה: "בגדי שבת שלי נמצאים בתוך המזודה". אמרו לו הליצים: "נו.. אין בכך כל בעיה שכן בעוד זמן קצר נכנסת הרכבת לתוך מנהרה חשוכה וארוכה ושם יוכל לפשוט את בגדי החול וללבוש את בגדי השבת באין רואה". האיכר הסכים. ואכן כשעבר זמן מועט נכנסה הרכבת למנהרה והאיכר פשט את בגדיו אבל המנהרה כמובן לא היתה ארוכה. משך נסיעה של כחצי דקה וכשיצאה הרכבת מן המנהרה לאור היום נשאר האיכר עומד ערום לעין כל...

וכך המשיל הח"ח את העוה"ז שאינו אלא מנהרה קצרה ואל לאדם להשמע להסתת היצה"ר להסיר את הלבושים של

התורה והמצוות אף לא לרגע אחד, כי סופו שיעמוד חוץ למנהרה בבושה וכלימה. כששמע הג"ר אלחנן זצ"ל משל זה מילא פיו צחוק.

כתוב בבעל הטורים: "וְאַהֲבַת אֵת אלו אותיות - האבות **בְּכַל לְבַבְךָ**" כאברהם שנאמר עליו: "וּמְצַאתָ אֵת לְבָבוֹ" (נחמיה ט ח). "וּבְכַל נַפְשְׁךָ" כיצחק, שמסר נפשו להקב"ה (בעקידה) "וּבְכַל מְאֹדְךָ" כיעקב, דכתיב ביה: (בראשית כח כב) "וְכָל אֲשֶׁר תִּתֶּן לִי עֲשֶׂר אֶעֱשְׂרֶנּוּ לְךָ".

"וְאַהֲבַת אֵת ד' "

איתא בברכות (דף ס"א:): רבי עקיבא אומר: ' **וּבְכַל נַפְשְׁךָ**' אפילו נוטל את נפשך וע"ש 'בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה והיו

רבי ישראל מסלנט היו אומר: אנו מקפידים להמליך את הקב"ה על כל השבעה רקיעים ולכל ד' רוחות רק על עצמנו שוכחים לקבל עול מלכות שמים.

"וְאַהֲבַת אֵת ד' "

כתב הרמב"ם (יסודי התורה פ"ב): **'הקל הנכבד והנורא הזה, מצוה לאהבו וליראה אותו שנאמר: "וְאַהֲבַת אֵת ד' אֱ-לֹהֶיךָ"** (דברים ו ה) וגו' ונאמר: **"אֵת ד' אֱ-לֹהֶיךָ תִירָא"** (דברים ו יג). **והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו? בשעה שיתבונן האדם במעשיו ובראויו הנפלאים הגדולים ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ, מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאווה תאוה גדולה לידע את השם הגדול כמו שאמר דוד: "צַמְמָה נַפְשִׁי לֹא-לֵאקוּי לֹא-לֵהי" (תהלים מב ג) . וכשמחשב בדברים האלו עצמן, מיד הוא נרתע לאחוריו ויפחד ויודע שהוא בריה קטנה ושפלה'.**

ובסה"פ להרמב"ם במצוה ג' כתב: **'מצוה ג' היא שצונו לאהבו יתעלה וזה שנתבונן ונשכיל מצותיו ופעולותיו עד שנשיגהו ונתענג בהשגתו תכלית התענוג'.** ובספרי כתוב: **לפי שנא': "וְאַהֲבַת אֵת ה' "** איני יודע כיצד אוהב את המקום? ת"ל: **"וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם עַל לְבַבְךָ"** (שם ו) **שמתוך כך את מכיר את מי שאמר והיה העולם'.**

מובא בספר 'מגד גבעות עולם': שאמר על הגר"א וסרמן זצ"ל שצחק בחייו רק ג' פעמים ואחת מהפעמים כששמע את שסיפר תלמידו של הח"ח זצ"ל הרב סנדר לינטשר זצ"ל. פעם אחת המשיל הח"ח זצ"ל משל על ענין העוה"ז ותחבולות היצה"ר ובהקשר עם הפסוק **"בְּכַל עֵת יִהְיוּ בְּגִידֶיךָ לְבָנִים"** (קהלת ט ח).

מעשה באיכר בן כפר איש פשוט שנסע ברכבת לעיר הגדולה והיה ניכר עליו שזה לו הפעם הראשונה שנוסע ברכבת. וברכבת היו כת לצים שהחליטו לעשות ממנו שחוק ופנו אליו ואמרו: "איך אתה הולך לעיר הגדולה בבגדי איכר הלא לעיר הגדולה צריכים

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

התלמידים).

”וְאָהַבְתָּ אֶת ד'”

איתא ביומא (דף פו.): **”שיהא שם שמים מתאהב על ידך”**. וא”כ אומר הגרא”ז מלצר זצ”ל (מובא בדרך עץ חיים) מאחר שהמשך הכתוב **”וּבְכָל נִפְשְׁךָ”** ודרשו חז”ל: **”אפילו נוטל נפשך”** (ברכות נד עא), על כרחך, אתה לבד, שאף על מצוה זו, לאהב את הקב”ה על הבריות, יש למסור נפש.

”וּשְׁנַנְתָּם לְבִנְיָךְ”

מביא רש”י: מש”כ הספרי **”לְבִנְיָךְ”** - **”אלו התלמידים”** מבאר ר”י סרנא זצ”ל: א”כ מדוע לא נאמר **”ושננתם לתלמידך”** אלא מכאן שאם לא מתיחסים לתלמידים כאל בניס גם תלמידים אינם.

”וְאֶסְפַּתְּ דַּגְנְךָ”

הנה בברכות (ל”ה ב’) איתא: **”תנו רבנן: וְאֶסְפַּתְּ דַּגְנְךָ”** מה תלמוד לומר? **”לפי שנאמר: ”לא ימוש ספר התורה הזה מפיך”** (יהושע א ח), יכול דברים ככתבן? תלמוד לומר: **”וְאֶסְפַּתְּ דַּגְנְךָ”** (דברים יא יד), הנהג בהן מנהג דרך ארץ, דברי רבי ישמעאל. רבי שמעון בן יוחי אומר: **”אפשר אדם חורש בשעת חרישה חורר בשעת זריעה וקוצר בשעת קצירה ודש בשעת דישיה וזורה בשעת הרוח, תורה מה תהא עליה? אלא, בזמן שישאל עושין רצונו של מקום, מלאכתן נעשית על ידי אחרים, שנאמר: ”וְעַמְדוּ זָרִים וְרַעו צֹאנֵכֶם..”** (ישעיה סא ה), ובזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום, מלאכתן נעשית על ידי עצמן שנאמר: **”וְאֶסְפַּתְּ דַּגְנְךָ”**.
וצריך עיון: דאיך מוקי רשב”י לקרא ד**”וְאֶסְפַּתְּ דַּגְנְךָ”** כשאין עושין רצונו של מקום? והא לעיל מינה כתיב: **”וְהָיָה אִם שָׁמַעַתְּ שְׁמֵעוּ אֶל מְצוֹתַי..”** (דברים יא יג) ועלה קאמר **”וְאֶסְפַּתְּ דַּגְנְךָ”** (וע”ש בתו”ס).

ועיין בנפש החיים (שער א’ פרק ח’) שכתב בבאיור הענין: כי ודאי שאין דעת ר’ ישמעאל שיהא הרשות נתונה לאדם לפרוש ח”ו אף זמן מועט מעסק התורה ולעסוק בפרנסה ויהא בטל אותו העת מעסק התורה לגמרי ח”ו, אמנם רמזו ר”י בלשונו הקדוש **”הנהג בהן מנהג דרך ארץ, ר”ל עמהן, עם הד”ת”**, והיינו שגם באותה העת ושעה מועטת שאתה עוסק בפרנסה כדי הצורך, עכ”פ ברעיוני מחשבתך תהא מהרהר רק בד”ת וכו’.
ואמרו שם: **”הרבה עשו כר”י ועלתה בידם. והרבה עשו כרשב”י ולא עלתה בידם”**

היינו רבים דוקא. כי ודאי שלכלל ההמון כמעט בלתי אפשר דיתמידו כל ימיהם רק בעסק התורה... אבל יחיד שאפשר לו להיות אך עסוק כל ימיו בתורתו ועבודת ית”ש, ודאי שחובה מוטלת עליו שלא לפרוש אף זמן מעט מתורה ועבודה לעסק פרנסה ח”ו וכדעת רשב”י. והנה פסוק **”וְאֶסְפַּתְּ דַּגְנְךָ..”** הוא מוצא מכלל פרשת **”והיה”**, שכולה נאמרה בלשון רבים. ופסוק **”וְאֶסְפַּתְּ”** נאמר בלשון יחיד, לכך קרי ליה **”אין עושה רצונו של מקום”** כשמפנה עצמו אף מעט לעסק פרנסה.

”וּדְבַרְתָּ בָּם”

מובא מהגר”א: התורה **”שכתב מתחילה מאות ב’ בראשית”** (בראשית א א). **”והתורה שבע”פ”** (ברכות דף ב א) מתחילה באות מ’ **”מאימתי”**.
ע”כ **”וּדְבַרְתָּ בָּם”** (דברים וז) **”בם - יש לך רשות לדבר ולא בדברים אחרים”**. כדאיתא ביומא (דף יט):.

”וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוֹזוֹת”

בפרשת ק”ש כתוב: **”מְזוֹזוֹת”** (דברים ו ט) מלא ו’ (השני) וכן בפר’ עקב בפרשה השניה: **”וְהָיָה אִם..”**
ולמה בפרשת בא כתוב: **”וּלְקַחוּ מִן הַדָּם וְנָתַנּוּ עַל שְׁתֵּי הַמְּזוֹזוֹת”** (שמות יב ז) - כתוב: **”הַמְּזוֹזוֹת”** חסר ו’ (השני)?

ותירץ הטעמא דקרא עפי”ד רש”י בכ”ד ועיין בתנחומא דחסרון ו’ מלמד על שווי. וא”כ בפרשת בא שזהו הדם על שתי המזוזות א”כ שתייהם היו שוין לכן כתיב: **”הַמְּזוֹזוֹת”** חסר, אבל במצות מזוזה שאין קובעין אלא על אחת מהמזוזות והם לא שוין לכך כתוב שם מלא.

בפרשה ראשונה כתוב: מצות ק”ש לפני תפילין ובפרשה שניה של והיה כתוב תפילין לפני ק”ש. מבאר הטעמא דקרא עפי”ד הבה”ל ר”ס נ”ח: דק”ש כותיקין עדיף מלהתפלל עם תפילין. והנה רש”י הביא מהספרי דפרשה ראשונה נאמרה ליחיד ופרשה שניה לרבים **”אלא, אזהרה ליחיד אזהרה לציבור”** ובוה מדויק דיחיד שיכול להתפלל כותיקין כמצותה ק”ש קודמת לתפילין (אם אין יכול לקיים שניהם בזמנה) אבל פרשה שניה שנאמרה לרבים ורבים אין יכולין לכוון כותיקין כמ”ש ביומא לז”ל: **”לשאר עמא דבירושלים”** שאין יכולין כל הצבור לכוון כותיקין (ע”ש בתוס’) א”כ בודאי תפילין עדיף. וע”ש עוד טעם.

”וְיָלַעְבְּדוּ בְּכָל-לְבַבְכֶם וּבְכָל-נַפְשְׁכֶם”

ופרש”י (רב’ יא יג): **”עבודה שכלב וזו היא תפלה”**, מספר הגר”ח קנייבסקי שליט”א ב’דרך שיחה’: שמעתי מאמי ע”ה כי בעת המלחמה ישב אחי’ הגר”י קרליץ זצ”ל בביהכ”נ לבדו ולמד, נכנסו החיילים וחפשו אחר כלי נשק ומצאו שהחביאו בארון הקדש והיות שרק הוא היה שם, חשדו בו ולקחוהו למשפט והיה סכנה גדולה. אמא ע”ה הלכה אחריו לראות מה יעשה לו וסוף דבר יצא נקי מהמשפט. אחותו שאלה אותו, מה חשבת בזמן המשפט וענה שלא אאחר לתפילת מנחה.

”וּבְכָל נַפְשְׁכֶם”

בפרשה הראשונה כתוב גם: **”וּבְכָל מַאֲדְךָ”** (דברים ו ה) וכאן לא הזכיר **”בכל מאדכם”** מבאר האו”ח הק’: דפרשה ראשונה נאמרה בלשון יחיד ויכול להיות שימצא יחיד שיהיה לו סטיה שממונו חשוב מנפשו, אבל כאן מדובר לציבור שהרי כתוב בלשון רבים - ועיין ברש”י - **”מִן הַנִּמְנַע שִׁיחִיה לָהֶם מִמוֹנֵם חֲבִיב מִנַּפְשָׁם”** **”וְכָל אֲשֶׁר לְאִישׁ יִתֵּן בְּעַד נַפְשׁוֹ”** (איוב ב ד) וא”כ ק”ו בכל מאודו.

”וְנָתַתִּי מִטַר אֲרֵצְכֶם בַּעֲתוֹ”

פרש”י **”בַּעֲתוֹ”** (דברים יא יד) - **”בלילות שלא יטריחו אתכם”**. (ועיין בתענית כ”ג.) כתב הרוקח: **”בַּעֲתוֹ”** בגמטריא - בלילות.

”וְאֶבְרַחְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטְּהָב.. וְשָׂמַתֶּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהִים” (דברים יז יח) ופרש”י ז”ל: **”אף אחר שתגלו היו מצוינים במצוות”** כתב בברכת פרץ: **”וְשָׂמַתֶּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהִים עַל לְבַבְכֶם”** בגמטריא - גם משתגלו היו מצוינים במצוות.

”וְשָׂמַתֶּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהִים עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם”

בברכות דף י”ג: **”דאמר שתהא שימה כנגד הלב”**. ושואל **”הטעמא דקרא”**: איך מתפרש סופא דקרא: **”וְעַל נַפְשְׁכֶם”**? ונראה ד**”וְעַל נַפְשְׁכֶם”** קאי אתפילין של ראש, שהוא כנגד המח - והנפש הוא במח. (ע”י ר”מ ס”ד מיסוה”ת הל”ח). וז”ש הטור (סי’ כ”ה) שצונו המקום להניח ד’ פרשיות אלו שיש בהן יחוד שמו ויצ”מ, על הזרוע כנגד הלב ועל הראש כנגד המח. וכ”ה בשו”ע שם. ■

"כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם"

כמו שני השעירים של יום הכפורים כך צריכה להיות התייחסות האדם. למוד התורה והמצוות הם החלק לה' ועניני הגוף הם העזאזל. ושניהם צריכים להיות שוים. מהרצאותיו של הרב אמנון יצחק

תבוא רק לאחר יסורים שיקבל בעולם הזה. ואם יצטרף לעבירות שעשה, חלול השם, תשובה ויום הכפורים ויסורים באים עליו ועדין אין לו כפרה גמורה דהיינו; תשובתו מקובלת, אבל עדין אין לו כפרה גמורה עד שימות ומיתתו תהיה הכפרה שלו. כל אלה נקראים; ארבעה חלוקי כפרה של ר' ישמעאל.

אבל, רבינו יונה אומר: אם אדם ילך בדרך הזאת, שירבק באמת וינשא אותה, דהיינו ירים אותה. וישפיל את השקר ויזכה את הרבים בכל מקום, אדם זה אינו צריך לעבור ארבע חלוקי הכפרה האלה ומתכפר לו מיד ומתקן את עון חלול ה', בקדוש ה'.

כשאנחנו אומרים אבינו מלכנו, צריך להבין מה אנו אומרים; הוא אבינו המרחם עלינו והוא גם מלכנו. בידו החיים של כל הבריות והקב"ה "מְמִית וּמְחַיֶּה... מְשַׁפֵּיל אֶף מְרוֹמִם" (שמואל א פרק ב פסוקים ו-ז). מה שמוטל עלינו זה רק להתקרב לאבינו שבשמים.

יש הרבה יהודים יראים ושלמים שאוהבים את הקב"ה. אבל, חלקם ותו לא מסתפקים במועט, בעצם זה שאוהבים את הקב"ה. אך הקב"ה לא מסתפק רק בזה. הקב"ה רוצה שהבנים שלו יהיו לדוגמא למופת. א"א לאהוב את הקב"ה מצד אחד ולמצד שני לא לעשות את רצונו, כאמירתנו בתפילת העמידה: "בְּרוּךְ אַתָּה ד' הַרוֹצֵה בְּתַשׁוּבָה".

אם אדם רוצה להיות בטוח שיזכה בדין הוא צריך להיות מזכה הרבים. אם הוא מזכה את הרבים זכות הרבים תלויה בו, ממילא החשבון שלו הוא לא חשבון פרטי, אלא חשבון של רבים. מי שהצבור צריכים לו - נכנס בין הראשונים לדין ויוצא זכאי. מי שיעמוד רק עם החשבון הפרטי שלו ולא זכה לעשות תשובה כראוי מצבו לא כל כך טוב. מי שיצטרף לזה זכות רבים - זכותו תגדל לאין ערוך. אם אדם חוזר בתשובה והחזיר עוד יהודי בתשובה אז גם אם מדרגת התשובה של עצמו היא רק שבעים אחוז ושל השני 60 אחוז הוא נצב במדרגה של מאה ושלשים אחוז. אדם שמקרב את הרחוקים אין קץ לשכרו. אם החזרת עוד יהודי והוא מניח תפילין, אתה מניח תפילין פעמים ביום. אם גרמת לאדם לשמור שבת הכל נרשם בחשבון שלך ולא רק זאת אלא גם ילדיו לדורות הבאים שישמרו שבת יחשבו בחשבונך. כך תוכל לעמוד בדין כמזכה הרבים ולצאת זכאי בדין. ■

כיצד בכל זאת מתכפר לאדם: (בבלי יומא פו.) 'שאל רבי מתיא בן חרש את רבי אלעזר בן עזריה ברומי: "שמעת ארבעה חלוקי כפרה שהיה רבי ישמעאל דורש"? אמר: "שלשה הן ותשובה עם כל אחד ואחד, עבר על עשה ושכ אינו זו משם עד שמוחלין לו, שנאמר: "שוכו בְּנִים שׁוֹכְבִים" (ירמיה ג יד). עבר על לא

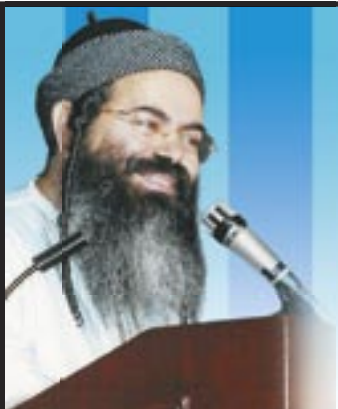
תעשה ועשה תשובה, תשובה תולה ויום הכפורים מכפר שנאמר: "כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם" (ויקרא טז ל). עבר על כריתות ומיתות בית דין ועשה תשובה, תשובה ויום הכפורים תולין ויסורין ממרקין שנאמר: "וּפְקָדְתִּי בְּשָׁבֹט פֶּשַׁע וּבִנְגָעִים עֲוֹנִים" (תהלים פט לג) אבל מי שיש חילול השם בידו, אין לו כח בתשובה לתלות ולא ביום הכפורים לכפר ולא ביסורין למרק, אלא כולן תולין ומיתה ממרקת שנאמר: "וְנִגְלָה כַּאֲנִי ד' צְבָקוֹת אִם יִכַּפֵּר הָעוֹן הַזֶּה לָכֵם עַד תָּמִיתוּ" (ישעיה כב יד)

באור הדברים: אדם שעבר על מצות עשה וחזר בתשובה נמחל לו באותו רגע, במקום. אדם עבר על מצוות לא תעשה, שהן יותר חמורות מעשה וחזר בתשובה, אז כתוב: שהתשובה תולה, דהיינו; עומדת עדין בצד והכפרה תהיה גמורה ביום הכפורים שיבוא. על זה נאמר: "כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם". אם אדם עבר עבירות שיש בהן עונש של כרת, או שיש עליהן עונש מיתות בית דין, חנק והרג, שריפה וסקילה והוא חוזר בתשובה, תשובה ויום הכפורים תולין עדין והכפרה

ביום הכפורים מביאים שני שעירים, שעיר אחד להשם ושעיר אחד לעזאזל. "וּלְקַח אֶת שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים וְהֶעֱמִיד אֶת־לְפָנֵי ד' פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּתֵּן אֶהָרֶן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גִּרְלוֹת גֹּרֵל אֶחָד לַד' וְגֹרֵל אֶחָד לְעִזָּאזֵל" (ויקרא טז ז ח) שניהם צריכים שיהיו שוים בקומה, במראה ובדמים. על שני השעירים שבחרים אותם מטילים גורלות, אחד יהיה לשם ואחד לעזאזל. זה של העזאזל לוקחים אותו לצוק ומשליכים אותו והוא מכפר על עם ישראל. אומרים חכמי המוסר: גם בעבודת ה' יש שתי דרכים; החלק שאתה עושה לה' וחלק שהולך לעזאזל. החלק לה' זה התפילות, הברכות, המצוות, המעשים טובים, הלמוד תורה שלך, זה החלק שהולך לה'. והחלק שהוא בבחינת עזאזל, זה עניני הגוף, אכילה, שתיה, שינה, בגדים, בריאות, בתים. כל זה הולך לעזאזל, לא נשאר ממנו כלום.. יש עבודת ה' ויש לעזאזל וצריך שיהיו לפחות שוים, בקומה במראה ובדמים.

כשאדם הולך לקנות מכונת איך הוא הולך? זקוף, מראה מחויך. כשהוא הולך לה' הוא גם הולך ככה עם קומה זקופה? מתגאה בעבודת ה'? או הולך בהחבא, מתבייש להוציא את הציציות או את הכיפה. כשהוא קם בבקר מוקדם הוא עושה את זה בפנים עצובות, קשה לו. ובשביל כסף שמח ונמרץ? איפה אתה משחרר יותר בלעזאזל או בלהשם? כל בן אדם צריך לשים על לבו כמו שהוא שמח בעניני הגוף כן חייב להיות שמח בעבודת ה'.

יום הכפורים הוא יום סליחה כפרה ומחילה אבל זה רק בתנאים מסוימים ועם תשובה אמיתית. יש כאלה שבאים ומתחרטים יום אחד וחושבים שעבר יום הכפורים והכל נגמר וחוזרים לסורם. למה הם דומים? לאחד שבא לאבא שלו, דופק בדלת, בוכה, אומר לו: "אבא קבלני". אומר לו האב: "שבע שנים לא היית בבית, עכשיו אתה בא?" אומר לו הבן: "כן, מה לא טוב אחרי שבע שנים שאני בא?" אמר לו האבא: "טוב, אתה רוצה להכנס?" אומר לו הבן: "כן". שואל האב: "אתה מבטיח שמעתיך תתנהג יפה?" משיב לו הבן: "אבא, אני מבטיח לך, אני אהיה ילד טוב". אומר לו אבא: "ועד מתי תתנהג יפה?" עונה לו הבן: "עד מחר בערב"...! האם הוא יכניס אותו, או לא יכניס אותו? אלא כדברי הגמרא: 'האומר אחטא ואשוב, אחטא ואשוב, אין מספיקין בידו לעשות תשובה' (יומא פה:).

מתחברים... עם הרב

אמנון יצחק שליט"א

ביום ראשון 09/10/05
השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:00

אולמי היכל השמחה רח' ירמיהו 27
לשעבר חפצדי
ירושלים

דמי כניסה 20 ש"ח לכיסוי הוצאות המארגנים

ההרצאות מאובטחות

ביום ראשון 2/10/05
השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

אולמי רייס גולד רח' רבינזון 6
פתח תקוה
הערב להצלחת מיכה בן אסתר ומיכאל בן עיישה ולרפואת חיים ישכר שי בן מזל טובה

דמי כניסה 15 ש"ח לכיסוי הוצאות המארגנים

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"

WWW.SHOFAR.NET

יוסף קלוסקי בן אברהם ואשתו דניאלה
בת גיוליה לזכות בן זכר
Yosef Calosky ben Avraham and his wife Daniela bat Giulia

השותפים: לאונה טונינו בן ג'וליה - אלדו אמתי בן אוג'ניו - אדורדו ספדיה בן אמליה לחיים טובים
Leone Sonnino ben Giulia
Aldo Amati ben Eugenio
Eduardo Safdie ben Emilia

יעמדו על הברכה

להרויח בגדול

בתוכנית "כח כפלים"
\$28 מכספי מעשר

תקבלו סוף שבוע ששי שבת חינם
קלטות וידאו, CD, טייפ, ספרים חינם
טיול לאתרים בצפון חינם
מנוי שנתי לעתון חינם
מנוי לגנזי המלך חינם

גנזי המלך חינם מנוי שנתי חינם

מלא ושלח

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפלים" למשך שנה מינימום

<table border="1"> <tr><th colspan="2">קוד מסלוקה</th></tr> <tr><td>בנק</td><td>סניף</td></tr> </table>	קוד מסלוקה		בנק	סניף	<table border="1"> <tr><th colspan="2">מס' חשבון בבנק</th></tr> <tr><td>2</td><td>3</td></tr> <tr><td>9</td><td>2</td></tr> </table>	מס' חשבון בבנק		2	3	9	2	<table border="1"> <tr><th colspan="2">מס' חשבון בבנק</th></tr> <tr><td>2</td><td>3</td></tr> <tr><td>9</td><td>2</td></tr> </table>	מס' חשבון בבנק		2	3	9	2	<table border="1"> <tr><th colspan="2">מס' חשבון בבנק</th></tr> <tr><td>2</td><td>3</td></tr> <tr><td>9</td><td>2</td></tr> </table>	מס' חשבון בבנק		2	3	9	2	<table border="1"> <tr><th colspan="2">מס' חשבון בבנק</th></tr> <tr><td>2</td><td>3</td></tr> <tr><td>9</td><td>2</td></tr> </table>	מס' חשבון בבנק		2	3	9	2		
קוד מסלוקה																																		
בנק	סניף																																	
מס' חשבון בבנק																																		
2	3																																	
9	2																																	
מס' חשבון בבנק																																		
2	3																																	
9	2																																	
מס' חשבון בבנק																																		
2	3																																	
9	2																																	
מס' חשבון בבנק																																		
2	3																																	
9	2																																	
<table border="1"> <tr><th colspan="2">מס' חשבון בבנק</th></tr> <tr><td>2</td><td>3</td></tr> <tr><td>9</td><td>2</td></tr> </table>	מס' חשבון בבנק		2	3	9	2	<table border="1"> <tr><th colspan="2">מס' חשבון בבנק</th></tr> <tr><td>2</td><td>3</td></tr> <tr><td>9</td><td>2</td></tr> </table>	מס' חשבון בבנק		2	3	9	2	<table border="1"> <tr><th colspan="2">מס' חשבון בבנק</th></tr> <tr><td>2</td><td>3</td></tr> <tr><td>9</td><td>2</td></tr> </table>	מס' חשבון בבנק		2	3	9	2	<table border="1"> <tr><th colspan="2">מס' חשבון בבנק</th></tr> <tr><td>2</td><td>3</td></tr> <tr><td>9</td><td>2</td></tr> </table>	מס' חשבון בבנק		2	3	9	2	<table border="1"> <tr><th colspan="2">מס' חשבון בבנק</th></tr> <tr><td>2</td><td>3</td></tr> <tr><td>9</td><td>2</td></tr> </table>	מס' חשבון בבנק		2	3	9	2
מס' חשבון בבנק																																		
2	3																																	
9	2																																	
מס' חשבון בבנק																																		
2	3																																	
9	2																																	
מס' חשבון בבנק																																		
2	3																																	
9	2																																	
מס' חשבון בבנק																																		
2	3																																	
9	2																																	
מס' חשבון בבנק																																		
2	3																																	
9	2																																	

1. אני/הח"מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____
 רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בבית _____ פלאפון _____

2. כרטיס החיוב: [שמן במעבצת המתאימה] **לחייב בתאריך:** _____
28 זכאות ליחיד **56 זכאות לזוג**

1. סכום החיוב ומעוד, יקבץ מנת עליון "שופר" ע"י הבנקים לקביעות.
 2. פרטי ההרשאה

חתימת בעל/י החשבון _____

1911 (2005) הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עליך לשלוח את המופס ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק, מל: 03-677779

טעם, גבון.

שמן קנולה טעמן

יגרון באיכות:
השמן עמיד בטיואון ואינו נשרף.
אכן אינו מפיק ריח אלאי "שרוף".

יגרון אשומרי בריאות:
רק 5.5% שומן רווי!

יגרון בטעם:
טעמו של השמן נפלא, ונוכחותו
משביה כל גפריט!

יגרון בהכשר מהודר!

הציבור פסק: שמן קנולה של - הנמכר ביותר בציבור החרדי!

"עשרת המוצרים הנמכרים ביותר באוכלוסיה החרדית, לפי סדר הדירוג, הם: חלב מהדרין בשקית תנובה, 3%, 55 גבינת תנובה, קוטג' תנובה 5%, "גילה" תנובה (לבן), חלב בשקית טרה 3%, גבינת תנובה 5%, באריזה חסכונית, קורנפלקס תלמה, גבינה 5% תנובה בד"ץ, סוכר לבן סוגת ושמן קנולה של טעמן"

מחקר מיוחד שביצעה איי.סי.נילסן ישראל בקרב הציבור החרדי (מאי 2004 - אפריל 2005) ואשר פורסם ב"מעריב" וב"ידיעות אחרונות" ב-24.6.05 - קבע: